

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 25.

V Ljubljani, dne 23. junija 1910.

Leto XXIII.

Dežela in vodne sile.

Lansko leto je sklenilo železniško ministrstvo, da zgradi na Gorenjskem ob Savi veliko električno centralo, ki bi oddajala silo za električni obrat železnici od Ljubljane do Trbiža. Koder so na razpolago zadostne vodne sile, hočejo namreč zamenjati parno moč z električno, ki je cenejša. Premog je drag, premogovniki so v rokah bogatašev, ki nastavljajo visoke cene. Tako bi se vožnja pocenila in mogoče bi bilo tudi imeti v obratu več majhnih vlakov, ki bi si hitro sledili, s čimer bi se zlasti osebni promet jako pospešil in olajšal.

Železniška uprava se sklicuje na to, da ima kakor za potrebni svet, tudi za vodno silo pravico razlastitve. Mislila je, da bo kar vzela vodne pravice ob Savi in jih po cenvi odplačala. S tem bi pa bila vodna moč odtegnjena domačemu gospodarstvu, in zato se je kranjski deželni odbor tej nameri železnice najodločneje uprl in zahteval, da ostanejo vodne sile na razpolago domačemu obrtu in kmetijstvu. Vsled tega se je začelo železniško ministrstvo pogajati s kranjskim deželnim odborom in slednjič sta se dogovorili dežela in država, da bi bilo najugodnejše, če zgradi dežela električne centrale, ki bi oddajale moč obrtu in kmetom za stroje in tudi železnici za njeno potrebo.

Vsled tega se je začelo natančno merjenje in preiskavanje vodnih sil. Inženirji hodijo ob gorenjskih vodah in študirajo, kje bi se dale napraviti najugodnejše vodne naprave.

Pa še nekdo je, ki sega po naših vodnih silah, namreč nenasitni tuji kapital, ki hoče vse izkoristiti za svoje

dobičke. Pri Medvodah je pogorela papirnica, in zdaj mislijo graditi novo veliko tovarno bližje železniške postaje. Pri Zbiljah hočejo zgraditi veliko vodno centralo, ki bi jim dala kakih 6000 do 7000 konjskih sil. V ta namen so tudi že kupili mlin pri Smledniku. S to silo bi gnali svoji lastni papirnici v Medvodah in v Vevčah, ker bi jim pa preostajalo še obilo sile, bi jo oddajali za luč in za gonilno silo v ljubljanski okolici. S tem bi ta družba, pri kateri so udeleženi judovski milijonarji, dobila v svojo odvisnost celo ljubljansko okolico in slednjič tudi Ljubljano samo, ki se jim s svojo nezadostno elektrarno ne bi mogla ustavljati.

Zato je pa stopil kranjski deželni odbor v boj tudi proti tej kapitalistični družbi in jo hoče prisiliti, da bi morala odjemati svojo moč od dežele in jo torej deželi plačevati. Čujemo, da je deželni odbornik dr. Lampe v ta namen kupil za deželo tudi mlin, ki pride v poštev pri tej napravi, namreč Kodrinov mlin v Valburgi. S tem hoče prekrizati načrte družbe Leykam. Dežela vložil pri vladi svoj projekt in bo zahtevala od vlade, da dá njej prednost pred zasebnimi kapitalisti, kajti dežela hoče izkoristiti vodno moč v splošno korist. Na ta način bi se za deželo dosegel vir dohodkov, pa korist bi bila še posebno ta, ker bi dežela oddajala moč občinam, da jo te oddajajo posameznim odjemalcem. Tako bi tudi občine dobile svoj delež in moč bi služila domačemu prebivalstvu. Da se to doseže, je dr. Lampe predložil v deželnem zboru postavo, s katero dobi dežela razlastilno pravico do vodnih sil. Postava še ni potrjena, a na Dunaju pripravlja vlada že tudi podobno novo postavo, s katero more vlada v sporazumu z deželnim odborom gotove vodne sile proglašiti za tako važne, da se pridržijo državi,

deželi ali občinam za velike splošno koristne naprave. Ali bo stopil v veljavo Lampetov predlog, ne vemo, a to je gotovo, da se pripravlja velika izprememba v vodnem pravu.

Kaj naj rečemo k temu? Če bi šlo tako naprej, kakor do zdaj, je gotovo, da bi se prej ali slej veliki kapital postal naših najvažnejših vodâ. Ne varajmo se! Majhni mlini in žage bodo izgubljali svoj pomen, čimbolj bodo rasli veliki mlini na turbine. Velike ribe požirajo male. Judovski kapital silil k nam in nas hoče podjarmiti. Najboljše za nas je, če mu more deželni zastop zastaviti pot. Pri nas ni tako bogatih domačinov, da bi se mogli ustavljati tujemu pritisku, samo v deželnem odboru imamo danes moč, ki more tu pomagati, ako je ljudstvo z njim. Kranjski deželni odbor je prvi v Avstriji, ki je nastopil to borbo za domače prebivalstvo in ki hoče z veliko napravo zadostiti potrebam gospodarstva.

Lani smo že priobčili knjižice, ki kažejo, kako se da elektrika porabljati v vsem domačem gospodarstvu. Želimo, da bi to moč čimprej dobili iz deželnih rok. Želimo pa še posebno, da bi vsakdo, ki hoče pri nas kako večjo obrtno napravo zgraditi, moral od dežele dobiti moč in jo deželi plačati — tudi najbogatejši judovski milijonar. Naj nam ostane, kar je našega! Čujemo, da je deželi zdaj na razpolago več izvrstnih vodnih moči; odločila se bo za ono, ki se bo dala z ne prevelikimi stroški najbolje zgraditi. Vsak domačin mora to podjetje deželnega odbora z veseljem pozdravljati.

Političen pregled

DRŽAVNI ZBOR.

Bienertth je bil prišel glede laške univerze že v precej velike stiske. Iz njih ga je za nekaj časa rešilo le to, da nemške stranke kljub svoji narodni zagrizenosti vendar višje cenijo svoje strankarske koristi, kot pa tiste narodne koristi, o katerih se vedno širokoustijo. Ker je vlada sama izprevidela, da Lahom ni varno dati univerzo v Trstu, na Dunaj je pa nemške stranke niso hotele, je zagrozil Bienertth, da odstopi, če Nemci ne odnehajo, in je po strani omenil, da bi se uagnil z njegovim odstopom izpremeniti tudi Nemcem preprijazni sedanji vladni zistem. To je pa Nemce pogrelo, in v trenutku so bili pozabljeni sklepi nemških deželnih zborov in strah pred nemškimi šolami. Krščanski socialci in nemška narodna zveza so sklenili, da glasujejo za to, da se da Lahom pravna fakulteta na Dunaju z dostavkom, da velja to samo za tri leta in da preneha čez tri leta laška fakulteta na Dunaju. Tako namerava Bienertth utrditi Lahe v ljubezni do njegove vlade. Tudi tukaj je delal ministrski predsednik račun brez krčmarja. Računal je namreč na neednost Jugoslovanov, ki so mu pa sedaj temeljito prekrizali račune. Na poziv dr. Šusteršiča sta namreč sklenila »Slovenski klub« in »Jugoslovanska zveza«, da se spojita glede vprašanja laške fakultete v en sam klub. V parlamentarno zastopstvo pošljeta oba kluba po pet članov, najstarejši, poslanec Povše, je predsednik. Sklepi tega skupnega kluba so obvezni za vse jugoslovanske poslance. S tem je pa dobilo celo vprašanje popolnoma drugačno lice. Bienertth, ki je še pred kratkim zatrjeval Nemcem, da sprejme dovoljenje za laško fakulteto le od njih, je postal naenkrat toliko ponižen, da je povabil oba načelnika jugoslovanskih klubov k sebi in jih prosil, naj vplivata, da ne bodo Jugoslovani ovirali vladne predloge o laški fakulteti. Dr. Šusteršič in dr. Ploj sta mu odgovorila, da so Jugoslovani glede tega vprašanja popolnoma edini, da pa bosta poročala o Bienertthovih željah svojim tovarišem. Sedaj bo izvršilni odbor Jugoslovanskega vseučiliškega kluba izdelal načrt za nadaljni boj proti laški univerzi, dokler ne bo vlada upoštevala tudi naših zahtev glede šolstva. Ta načrt bo predložen seji vseh jugoslovanskih poslancev, ki bo prav kmalu. — Skupni nastop jugoslovanskih poslancev ima pa tudi velik pomen glede stališča, ki ga zavzamejo Čehi v tej zadevi. Agrarci in radikalci so sicer še vedno zvesto ob strani Jugoslovanov, a mladočehi in katoliško narodni Čehi so bili pa že pripravljeni glasovati za laško univerzo ne glede na to, ali Slovenci dobimo kaj ali nič. Edinost Jugoslo-

vanov jih bo pa gotovo iztreznila, da bodo uvideli, kaj zahteva slovanska solidarnost, o kateri vedo o raznih prilikah tako lepo govoriti. Zlasti bodo prisiljeni pomagati Jugoslovanom, ker bodo prav kmalu sami potrebovali njihove pomoči. Nemci so namreč privolili Bienertthovim željam le pod pogojem, da pride vladna predloga o rešitvi narodnega vprašanja na Češkem prav kmalu v narodnostni odsek državnega zbora. Tako gledajo lahko jugoslovanski poslanci boju glede laške univerze z upanjem nasproti. Predloga je namreč še v proračunskem odseku, ki pred koncem tega tedna skoraj ne more imeti seje. Tudi če bi podpirali Jugoslovane samo češki agrarci in radikalci, se jim lahko posreči, da preprečijo, da bi predloga sploh prišla iz odseka. Še lažje pojde seveda, če bodo vsi Čehi solidarno podpirali boj za narodne pravice Jugoslovanov. Da zavlada tudi tu jasnost, je sklical dr. Šusteršič sejo »Slovanske Enote«, ki o tem še ni nič sklepala. Upanje je, da se postavi cela »Slovanska Enota« na stališče »Narodne zveze«, da se ne dovoli laške univerze, dokler ne ustreže vlada tudi našim zahtevam glede šol. Vlada torej še nikakor ni iz škripcev.

V zbornici se nadaljuje razprava o proračunu. Poslanci ne kažejo posebnega zanimanja zanjo. Že parkrat bi bila lahko pri glasovanju vlada propadla, če ne bi bilo med slovansko opozicijo nekaj poslancev, ki so tako nemarni, da se še tako važnih glasovanj ne udeležijo. Izmed Slovencev so govorili Pišek, Grafenauer, dr. Korošec, ki je ugovarjal, da bi se laška država vmešavala v naše zadeve, in Povše, ki je branil kmete pred očitanjem, da so oni krivi draginje. Dosedaj je rešila zbornica prvi dve skupini proračuna, sedaj je v razpravi tretja (poljedelsko, trgovinsko, železniško in ministrstvo za javna dela). — Poslanec dr. Krek je zahteval pojasnil glede društva za varstvo naših izseljencev v Novem Jorku, ki dobiva državno podporo, a ravna, kot se sliši, z izseljenci zelo grdo.

Odseki.

Ustavni odsek se je bavil z izpremembo društvenega zakona. Sprejel je izpremembo § 32. v tem smislu, da bodo morala politična društva vposlati na zahtevo političnih oblasti tekom osmih dni imenik članov. Dalje se prepove političnim društvom snovati v inozemstvu podružnice in sklepati zveze z inozemskimi društvi. Črtal se je § 34. in izpremenil § 35. društvenega zakona.

Socialnopolitični odsek bi imel razpravljati o zakonskem načrtu proti pijanstvu, ki ga je zbornica vrnila odseku in mu naročila, da mora v enem mesecu zopet poročati. Toda so ljudje, ki hočejo ovirati vsak zakon, ki bi bil res v prid ljudstva. V zadnji odsekovi seji je namreč predlagal nemški liberalec Stölzl, naj se posvetovanje o tem zakonu odloži, dokler ni rešen proračun. Temu se je pa odločno uprl dr. Krek,

ki je tudi prodril proti Stölzlovemu predlogu. Nato je pa pričel Stölzl z obstrukcijskim govorom. Ta slučaj zopet jasno kaže, kakšna je sedanja vladna večina, ki noče, oziroma ne more niti vladnih predlogov rešiti.

V proračunskem odseku so pokažali socialni demokrati, koliko je verjeti njihovim lepim besedam, kadar govorijo o narodni enakopravnosti. Dasi so pripravljeni glasovati z vladnimi strankami za laško univerzo, so nemški socialni demokrati vendar glasovali v proračunskem odseku proti temu, da bi se podržavile češke šole na Dunaju, oziroma da bi se jim dala primerna podpora. Radi tega so jih češki sodrugi precej trdo prijeli.

OGRSKO.

Volitve so končane, treba je le še 21 ožjih volitev. Vladna delovna stranka je dobila 248 mandatov. Največ je izgubila Justhova stranka, namreč 109 mandatov. Te velikanske izpremembe je seveda največ krivo podkupovanje in volivne sleparije. Vlada je obljubovala ljudem nove šole, nove cerkve, če volijo ž njo, če ne, pa zagrozila, da izjavi, da so stare stavbe za nič in prisilila vaščane, da zidajo nove. Volivcem nasprotnih kandidatov so branili na volišče in uganjali druga nasilja. — Za predsednika državnega zbora bo skoraj gotovo izvoljen Bela pl. Tallian; kot kandidata se imenujeta tudi Lang in pl. Berzeviczy. Košut že napoveduje obstrukcijo. — Prestolni govor, s katerim bo otvorjen državni zbor, je že sestavljen. — Novo brambeno postavlo so sedaj že izdelali. Nova postava določa tudi dveletno vojaško službo. — Vojaštvo, ki je bilo pozvano na Ogrsko, da skrbi za red pri volitvah, je veljalo vsak dan 30 do 40 tisoč kron brez prevoznih stroškov.

BOSNA.

Hrvati so zahtevali na velikem protestnem shodu zadoščenja od vlade zaradi zapostavljanja in žalitve Hrvatov o priliki cesarjevega obiska v Bosni. Sklenilo se je, da pošljejo deputacijo na Dunaj, če vlada ne da zadoščenja. — Deželni zbor je bil otvorjen dne 15. t. mes. Ker je predsednik bolan, predsedoval je podpredsednik. Sabor je že izvolil verifikacijski odsek in vlada je že predložila razne predloge. Vlada si sicer domišlja, da ima v saboru veliko večino, vendar, kot se kaže, tudi bosenski sabor ne bo brez močne opozicije. Gotovo je, da bodo pri marsikaterem vprašanju odločevali Hrvati. Brez dvoma bo prišlo že pri vprašanju zemljiške odveze do nesoglasja med Srbi in Mohamedanci, ker zahtevajo prvi prisilno, drugi pa prostovoljno odvezo. Med Hrvati se dogovarjajo, da bi se združili v saboru vsi Hrvati v skupen klub. — Po otvoritvi sabora se je zgodil slučaj, ki kaže, da med Srbi po Bosni res obstoja velesrbska propaganda. Ko se je namreč peljal deželni šef general Varešanin iz deželnega zbora, jo

streljal nanj srbski dijak Žerajič, ki je potem samega sebe ustrelil. General ni bil ranjen. Bosenska vlada sicer taji, da bi bil atentat sad srbske propagande, ker ji vest marsikaj očita, ker vedno le Srbe podpira. Vendar pa je sumljivo, da časniki v Srbiji slave napadalca kot narodnega mučenika. Kot se govori, je bil napad namenjen že cesarju, a napadalec ni mogel v cesarjevo bližino.

BALKAN.

Turčija si zelo prizadeva, da bi uresničila zvezo balkanskih držav. Ta namen so imeli obiski turškega prestolonaslednika v Belgradu in Sofiji. Med Turki in Grki vlada še vedno napeto razmerje. Bojkot proti Grkom Turki še vedno nadaljujejo. Grki so že izjavili, da so pripravljene Kreto kupiti, a Turki nočejo o kaki kupčiji nič slišati. Misel sklicati konferenco vevlasti glede Krete se je zopet oživila. — Srbska vlada je bila podala vsled nesoglasja med ministri demisijo. Ker se je stvar poravnala, je ostalo staro ministrstvo.

LISTEK

Črna žena.

Zgodovin. povest. — Priredil Javoran.

(Dalje.)

»Nigana, vsakikrat si enako obljubila, a besede nisi nikdar držala.«

»Zdaj jo bom pa prav gotovo — prisegam ti pri svetlih zvezdah, pri...«

»Nigana, ne prisegaj več! Tvoje prisege so kakor rosa ob poletnih jutranjih solnčnih žarkih.«

»Drugega ti ne morem dati kakor svojo besedo in svojo dušo.«

»Nigana, če misliš resno, moraš nekaj žrtvovati. Če mi izpolniš pogoj, katerega ti hočem staviti, te vzamem zopet k sebi kot svojo ženo.«

Na cigankinem obrazu so se zopet pojavile vesele poteze; vsa radostna je skoro zavrisnila:

»Zopet mi podajaš svoje srce?! O Radko, ko bi mogel vedeti, kako zelo te zato spoštujem. — Vse bom storila, kar zahtevaš... Zate grem v ogenj, če je treba.«

Mož se že skoro ni mogel ustavljati njenemu prilizovanju, vendar ji je odgovoril kolikor mogoče resno:

»Nigana, v ogenj ti ni treba hoditi zame; tega nikakor ne zahtevam; ampak nekaj drugega hočem, da storiš, kar ti bo še veliko težavnejše.«

»Nič mi ni pretežko, Radko,« je zarjevala ciganka; »kar zapovej, da ti morem storiti uslugo!«

»Nigana, tukaj si vedno izpostavljena nagnenju svoje ciganske narave in vabilom svojih bratov, ki te silijo v prosti svet; da se izogneš tem izkušnja-

vam, bova prodala svojo hišo in se preselila kam drugam.«

»Pa vsaj ne na nesrečno Gorenjsko, kjer bi me gore gotovo zadušile...?«

»Ne, Nigana — ampak samo tja gor na zeleno Štajersko, kjer so tako prijazne vasi in tako lepa mesta in kjer prebivajo tako dobri ljudje.«

»Tam so tudi gore, Radko; bom zopet zaprta med njimi in se ne bom mogla ganiti. — Ah, ostaniva rajši tukaj, saj je vendar tu tako krasno. Nikjer ni tako lepo in tako prijetno kakor tukaj, nikjer drugje ne cveto tako bujne cvetice, nikjer ne svetijo zvezde tako prijazno, nikjer drugje si ne šepetajo reke in vetrovi tako skrivnostno lepih pesmi kakor tukaj... Odtod ne morem proč. Tu sem priklenjena, kakor bi me držalo tisoč rok.«

»Glej, Nigana, to je tvoja ljubezen — vse samo veter in prazne besede,«

Štefulček se je prerival in si delal s silo pot, a nekaj možakov je zgrabilo možka, ki se je pa z nepričakovano močjo in gibčnostjo kmalu otresel vseh nasprotnikov.

jo je strogo zavrnil mož; »kakor hitro zahtevam kako malo žrtev, ti je vse pretežko... S tem sva se torej dogovorila. Pojdi spat. Jaz grem na streho, kjer se odpočijem. Jutri odpotujem, lahko noč!«

France je vstal in se obrnil proti vratom. Kakor jelen je skočila Nigana predenj in mu zastavila pot ter nežno rekla:

»Radko, nič mi ni pretežko! Kamor pojdeš ti, grem s teboj; pelji me, kamor hočeš.«

»Premisli, Nigana! Ali praviš resno? Ali se ne boš pozneje kesala te besede?« jo je vprašal France; »boš li mogla prenašati mirno in tiho življenje?«

»Če smem ostati pri tebi, če mi daš svoje srce, o potem bom tako močna,

da bom lahko prenesla vse težave Radko.«

Mož ji je verjel in se potolažil.

Naslednje dni je hodila ciganka nenavadno molčeča okoli hiše, le redko je zainmrjala jedva slišno kako besedo v ciganskem jeziku. Često je postajala pred vrati in nemo zrla v pustinjo. Včasih se ji je približal France, a vselej je opazil solze v njenih očeh. Semintja je zapela kako mehko, žalostno pesem o slovesu, o ločitvi za vedno ali o smrti. Če jo je mož vprašal, kaj ji manjka, je zardela na obrazu, nato ga je pa pogledala tako čuteče kakor otrok, ki si sam ne more prav nič pomagati, in rekla:

»Nič mi ne manjka, prav nič. Ubo-ga ciganka sem, a s teboj grem, kamor hočeš, kamor me popelješ.«

Pri takih besedah je vselej povelsila glavo, kakor cvetica, ki jo je zamorila slana.

Mož je opazoval nekaj dni njeno čudno obnašanje, a slednjič se mu je zasmilila in zato ji je rekel:

»Nigana, ta žrtva je zate pretežka; ne morem ti je naložiti; ti moraš ostati tukaj.«

»Tu ne ostanem,« se je protivila žena, »žrtvo hočem prenesti, s teboj pojdem, na Štajersko, kjer so prijazne vasi in lepa mesta in kjer prebivajo dobri ljudje.«

»Nigana, če pa jaz ostanem tukaj?« jo je nagovoril mož s prijaznim obrazom.

»Ti — ostaneš tukaj?« je kriknila žena vsa iz sebe; »ti dobri, ljubi Radko!«

Njeno veselje je priklopelo do vrhunca. Kakor nora je tekala okoli njega in se mu laskala na vse mogoče načine.

»Pa si res še kakor otrok, Nigana,« jo je karal France, a vendar se mu je bralo na obrazu, da je zadovoljen in vesel njene otroške vdanosti.

»Tisočkrat ti zato darujem svoje srce, svoje življenje, Radko,« mu je zatrjevala ciganka, »na veke te ne bom zapustila.«

— — — Čez štirinajst dni je Nigana zopet izginila neznano kam v svet. — —

VI.

Kar se je menil France z Dombrušo, se je zgodilo. Sredi novembra je res prišel nov oddelek obmejnih brambnih čet v Bjelino; med mnogimi drugimi je bil tudi Andrej Krajski z nekaterimi svojimi rojaki iz Kranjskega.

Ob prihodu vojakov je postalo prijazno mesto nenavadno živahno; meščani so prirejali veselice in slavnosti, ljudstvo je od vseh strani kar vrelo v mesto. Na velikem trgu pred cerkvijo je bilo kakor na največjem semnju. Tudi ciganov se ni manjkalo; v precejšnjem številu so prišli in kazali pred občinstvom svoje spretnosti. Napravili so si velik šotor in pred njim postavili nekoliko vzvišen oder, na katerem so med spremljanjem godbe i-

petja razkazovali radovednim gledavcem svoje čarovnije.

Nekega popoldne je prišel tudi France, nesrečni mož ciganske prince-sinje, v Bjelino, da bi se nekoliko razvedril. V prvi ulici — če sploh smemo ozek prehod med umazanimi nizkimi kočami nazvati s tem imenom, je naletel na veliko množico ljudi, ki so se gnetli okoli nekega judovskega prodajalca. France se je približal in poslušal nekaj časa burke, katere je zbijal prodajalec, kar ga je nekdo dregnil v hrbet. Hitro se je obrnil in nevoljno rekel v hrvaškem jeziku:

»Pazi vendar, nerodneži!«

Ko je nekoliko natančneje opazoval svojo okolico, je zagledal blizu sebe starega, upognjenega moža v gorenjski noši, ki se je s svojo krošnjo zadel ob njegov hrbet, a potem naglo zopet za korak odstopil. Ko je začul Francetove besede, se mu je zopet približal, nape-njal ušesa in mu nepremično zrl v obraz. Francetu je že postalo nekoliko tesno pri srcu, ko je zagledal domačo nošo, a ko je pa spoznal v tujcu Kroparskega možka, se je skoro onesvestil, tako se ga je ustrašil. Sicer je Bregar res imel sedaj precej veliko, razmršeno brado, ki mu je obraz nekoliko izpremenila, tudi je bil oblečen v popolnoma tujo obleko, a vkljub vsemu temu se mu je vendarle zdelo verjetno, da ga je možek spoznal. — France je hitro obrnil glavo v drugo stran in poskušal, kako bi se mogel vriniti globlje v gnečo. — A zaman; že v naslednjem trenutku je namreč občutil, kako ga je nekdo prijel za sukno in obenem so mu že donele po ušesih možkove besede:

»Pozdravljen, Bregar! — Glej ga

no! — Kdo bi si bil mislil, da bom tu na tujem našel rojaka?!»

»Kaj hočeš od mene? Ne razumem te,« je odgovoril France hrvaški, medtem ko se mu je skušal izogniti.

»Beži no! govori vendar slovenski,« se mu je posmihal možek, »mislim, da še vedno bolje znaš slovenski, nego hrvaški!«

»Pusti me pri miru!« mu je zopet odvrnil France; »ne vidim rad, da bi me tujci nadlegovali.«

Ne meneč se dalje za možka, se je prerival z močnimi svojimi rokami skozi gnečo. Štefuljček mu je skušal slediti. Zato se je prerival in si delal s silo pot, toda ljudem, ki so poslušali judovskega prodajalca, je bilo prerivanja in nemira kmalu zadosti. Nekaj korenjakov je zgrabilo možka, v katerem so spoznali glavnega kršitelja miru. Prišlo je do malega spopada. Z nepričakovano močjo in gibčnostjo se je možek kmalu otresel vseh nasprotnikov, toda preden se je mogel rešiti neprijetne zmešnjave, je preteklo vse-kakor precej časa. Ko se mu je slednjič posrečilo tudi to in ko se je tako osvobojen ozrl po Bregarju, so ga pustile tudi njegove oči na cedilu — Bregarja ni opazil nikjer. Tekal je po cestah in ulicah, a zastoj, France je bil že izginil.

Kakor hitro se je namreč Bregar rešil neprijetnega položaja, je skočil nagloma v neko stransko ulico, od tod pa iz mesta na prosto in potem je tekkel po polju proti domu, kar so ga nesle noge. Doma v sobi je premišljeval, kar se je bilo zgodilo.

Poznal je Štefuljčka; zato je vedel, da ga bo iskal še nadalje in če ga še ni

popolnoma natanko spoznal, gotovo ne bo miroval prej, da bo prišel do popolne jasnosti. — Možek bo torej nesej vest o njegovi nesreči in sramoti na Gorenjsko — to je bila za Franceta strašna misel. Da se mu izogne, je sklenil še danes pospraviti svoje stvari in uiti. Pozneje se lahko povrne v Bjelino in vpraša po ženi; če se ta medtem povrne, ji bo ravno njegova odsotnost mogoče zdravilen nauk za bodočnost.

Takoj je šel na delo; začel je urejati svoje stvari, a še preden je bil gotov na polovico, je začul pred hišo čuden vrišč. Dombuša je kričala:

»Gospoda ni doma; beračev in postopačev ne smem puščati v hišo.«

Tem besedam je sledil šepetajoč odgovor, katerega pa France ni mogel umeti. Strežnica je zopet zakričala, a v naslednjem trenutku so se že odprla vrata in v sobi je stal Kroparski možek.

»Kaj hočeš tu?« je zaklical France ježno hrvaški; »z vlomilci in tatovi mi naglo obračunamo. Obešamo jih na najbližje drevo!«

»O, tu sem ravno tako varen kakor v cerkvi,« se je smehljajal možek; »Kranjec svojemu rojaku ne bo storil nič žalega. Toda pojdi no, Bregar, nikar ne uganjaj šale tako dolgo! Moje oči me še niso nikdar varale in poznam te skoro bolje kot sebe... Tudi če bi bil črn kot črna žena, pa bi te bil vseno spoznal... Če enkrat najdem sled, mi zajec ne uide več. — V tem slučaju me je, žal, predaleč zapeljala neka napačna sled — a zdaj sem pa kar slučajno naletel na zajca samega.«

France je nevoljno zmajeval z glavo in se obrnil stran od njega.

(Dalje prihodnjič.)

RAZGLED PO DOMOVINI

Poslanec dr. Šusteršič med svojimi volivci. Shodi S. L. S. so se vršili v nedeljo, dne 12. junija, v Tomišlju in na Rudniku. Na obeh shodih je poročal državni in deželni poslanec dr. Šusteršič o delovanju poslancev S. L. S. v državnem in deželnem zboru. Posebno temeljito je obrazložil dr. Šusteršič glavne točke načrta novega cestnega zakona, ki ga je predložil deželni odbor in o katerem odloči deželni zbor v jesenskem zasedanju. — V Tomišlju kakor na Rudniku so se volivci izrekli soglasno za načrt deželnega odbora. Na obeh shodih se je med burnim odobravanjem izreklo popolno zaupanje in zahvalo poslancem S. L. S., osobito poslancu dr. Šusteršiču. Tomišljskemu shodu je predsedoval župan g. Svete, rudniškemu pa načelnik »Kmečke zveze« in poslanec Miha Dimnik. — V nedeljo, dne 19. junija, sta se vršila javna ljudska shoda S. L. S. v Šmariju in v

Št. Juriju pri Grosupljem. Oba shoda sta bila mnogobrojno obiskana. Prve-mu je predsedoval deželni poslanec gospod Košak, drugemu župan šentjurski g. Perme. Na obeh shodih je poročal državni in deželni poslanec dr. Šusteršič o delovanju poslancev S. L. S. v državnem in deželnem zboru in o načrtu deželnega odbora glede novega cestnega zakona. Volivci so poročilo soglasno odobrili in izrekli svojemu poslancu popolno zaupanje. Tudi se je na obeh shodih ljudstvo izreklo soglasno za načrt deželnega odbora o novem cestnem zakonu.

Dopolnilna državnozborska volitev na Dolenjskem. V Šmihelu pri Novem mestu so se zbrali zaupniki S. L. S. iz novomeškega okraja, da se posvetujejo o kandidaturi za državni zbor, ker hoče dosedanji državni poslanec, deželni glavar pl. Šuklje, v kratkem vsled bolehnosti odložiti svoj mandat.

Sklenilo se je soglasno priporočati kot kandidata deželnega odbornika profesorja Evg. Jarca. V kratkem se zbere tudi belokranjski zaupniki in potem bo odločil o kandidaturi definitivno centralni volivni odbor. Dosedanjemu državnemu poslancu pl. Šuklju se je na sestanku ob živahnem odobravanju z ozirom na velike zasluge, ki si jih je pridobil s svojim mnogoletnim delovanjem v državnem zboru za Dolenjsko in za slovenski narod sploh, izrekla najtoplejša zahvala.

Nasveti bralkam in bralcem »Domoljuba«, kako letos proslavimo praznik sv. Cirila in Metoda. Dne 5. julija bomo obhajali prelepi praznik naših apostolov sv. Cirila in Metoda. Nemci visoko časte svojega apostola sv. Bonifacija, na Madžarskem je praznik sv. Štefana, kralja, visoki, pravi narodni praznik. Spodobi se, da tudi mi Slovani, zlasti še Slovenci, dostojno častimo

sveta brata Cirila in Metoda. Kako tedaj naj letos proslavimo god sv. Cirila in Metoda? 1. Zvečer pred praznikom, dne 4. julija, zažgite kresove po vseh viščinah. Treba je pa seveda previdnosti, da se kaka nesreča ne zgodi. 2. Lepo bi bilo, če bi gospodje župniki dali na predvečer slovesno pritrkavati, na praznik sam, 5. julija, pa bi naj bila bolj slovesna sveta maša, katere se naj udeleži, kdor le more. 3. Ker je 5. julija delavnik, se bo prava slovesnost vršila prvo nedeljo, 10. julija. Takrat naj priredijo vsa naša društva shode in zborovanja. 4. V obrambo svete vere, ki sta nam jo prinesla sv. Ciril in Metod, ter drage domovine se naj povsod ustanovi podružnica »Slovenske Straže«, ki ima namen braniti našo domovino pred pohlepniimi tujci. 5. Vsak si hoče nekaj pritrkati pri pijači, kadenju, gizdavi obleki in kar preostane, da v dober namen za »Slovensko Stražo«. 6. Društveni odbori se naj takoj posvetujejo, kako bodo po svojih okoliščinah proslavili dan 5. julija, oziroma 10. 7. Ne pozabimo pri tem, kar je poglavitno: Prazno je delo brez blagoslova iz nebes. Mi smo katoliški kristjani in vemo, da se zastoj trudi, ki zidajo hišo, če je Bog sam ne zida. Zato pa na praznik naših blagovestnikov z gorečo molitvijo prosimo Očeta nebeškega, da po priprošnji svetih bratov varuje našo domovino, nam ohrani v srcih dar sv. vere ter ločene brate — Slovane pripelje v ovčinjak Kristusov, da bo ena čreda in en pastir, da bomo vsi eno. 8. Varujmo se pa, da ne očastimo tega slovesnega dne z grdim popivanjem, kakor je žalibog navada ob raznih slovesnostih in veselicah.

Sokoli se kažejo v Ljubljani. Dve nedelji zaporedoma so se kazali sokoli »ljublanske župe« po Ljubljani. Ljudstvo jih imenuje župarje. Odkar je jel Orel nastopati, se je poprijel strah sokolov. Ker so Ljubljančani že skoro pozabili, da imajo sokole v Ljubljani, so se jim v sprevedu hoteli pokazati. Na čelu župarjev je igrala godba. Godci so nastopili s »halbcilindri«. Mislili smo, da so kaki potujoči »pragarji«, a kakor čujemo, je bila to Slovenska Filharmonija. Spreved sokolov je bil klavir, zlasti drugi, saj so se videli pri obeh isti obrazi.

Blamirani »Slovenski Narod«. V zadnjem »Domoljubu« smo priobčili, kako dobri poznavatelji katoliške cerkve so liberalci. Z veseljem so priobčili vest, da namerava korni poveljnik Sikowski dati svojo hčer civilno poročiti in se ne boji klerikalcev. Povdarjali smo, kako zmešane pojme imajo liberalci o katoliški cerkvi in »klerikalcih«. Ne klerikalci, ampak katoliška cerkev more postavljati določbe o zakramentih. Ker se vsled naše notice sedaj v svoji nedolžnosti »Narod« sramuje pred svojimi bralci vsled nevednosti, hoče se delati naenkrat lepega in stvar osmešiti. V sobotni številki piše, če katoliška cerkev prepoveduje civilne poroke in ne klerikalci, potem iz tega sle-

di, da klerikalci take poroke odobravajo. K takemu neumnemu zavijanju pač nimamo pristaviti drugega, kakor da bi se »Narod« zadovoljil vendar z eno blamažo in se ne osmešil brez potrebe dvakrat.

Blagoslov hospica »Pri sv. Duhu« ob Bohinjskem jezeru se je vršil dne 18. t. mes. po prevzvišenem gospodu knezoškofu.

Važna iznajdba za mlatilnice. Danes kmetu veliko skrbi napravi pomanjkanje delavcev. Veliko posestnikov si je že vsled pomanjkanja delavcev naročilo poljedelske stroje. A pri strojih je vedno več ali manj nevarnosti in zlasti pri mlatilnicah se je zgodilo že več nesreč. Dva uradnika trdke »Merkur Majdič Celje« sta sedaj izumela pripravo, ki se da pritrditi na vsak mlatilni stroj, ter zabrani vsako ponesrečenje. Izdelovanje te varnostne priprave pri mlatilnicah je prevzel g. Rebek, ključavničarski mojster v Celju. Kdor želi pojasnil ali si hoče napravo nabaviti, naj se obrne na omenjenega izdelovalca v Celju.

Pet različnih vrst narodnih kolekov v korist obmejnih Slovencev bo razpečavala od sedaj naprej pisarna »Slovenske Straže« v Ljubljani. Koleki: Slomšek, Einspieler, Slovensko dekle, Št. Ilj, Slovenska zemlja so po 2 vinarja, prekupovalcem, društvom 20 odstotkov popusta. Naj ta kolek takoj naroče naši somišljeniki, naša društva, posojilnice, župni uradi, županstva! **Dne 10. julija povsod razpečavajte narodne koleke v korist obmejnih Slovencev in v ta namen koleke že sedaj naročajte, da se v pisarni preveč dela naenkrat ne nakupi.** Na naročila brez denarja se ne more ozirati.

Skladba »Pesem Slovenski Straži« je za mešani zbor ter velja izvod 20 v. Skladba je jako lahka. Naroči naj se takoj toliko izvodov, kolikor ima kako društvo pevk in pevcev. Naročila sprejema pisarna »Slovenske Straže« v Ljubljani. Na naročila brez denarja se ne ozira.

Spomenik dr. Fr. Lampetu. Za spomenik izdeluje kipar Zajc doprnski kip v naravni velikosti. Izdelan bo iz belega marmorja.

Iz deželnege odbora. Živinorejski nadzornik Rataj je z Grma prestavljen v Ljubljano. Živinorejskim instruktorjem se imenuje J. Krištof. — Ker je treba za zimski čas za deželne planine za vzrejo bikov preskrbeti pristave v dolini, je najel deželni odbor za tri leta škofijske hleve in travnike v Goričanah. — Za strokovnega adjunkta je imenovan Fr. Zicha.

Ponesrečenj avtomobil. Avtomobil, ki vozi med Trstom in Opatijo, se je ponesrečil in zdatno poškodoval.

Nova iznajdba Slovenca. G. F. Bačner, delovodja svečarne Kopač v Goriči, je izumil stroj za uravnanje in vrtanje sveč. S tem strojem se izdelujejo sveče ceneje in natančneje, kakor prostoročno in izdela se jih lahko še en-

krat toliko. To je prvi stroj v svečarski obrti.

Brezalkoholno gostilno otvori v kratkem zadruga sodavice v Ljubljani v Slomškovih ulicah poleg cerkve Jezusovega srca.

Pogačar z železno nogo? Po Gorenjskem in Koroškem se potepa in goljufa vagabund z železno nogo. Mož je črnokastega obraza z malimi brkami pod nosom in velikih črnih oči. Sumi se, da je znani tat Pogačar. Pozor!

Odlikovanje. Veleč. gospod Anton Šmidovnik, župnik v Prečini, je imenovan knezoškofijskim duhovnim svetnikom.

Imenovan je za stalnega učitelja veronauka na mestnem liceju v Ljubljani č. g. katehet Janko Mlakar.

Pred upravnim sodiščem bo 24. t. mes. razprava o pritožbi idrijske občine proti kranjskemu deželnemu odboru zaradi znanega odloka proti stroškom pri prezidavi mestne hiše.

Odlikovanje. Poštni ekspeditör g. J. Jenko je dobil srebrni križec s krono.

V varstvo vojaških telefonskih naprav. Najvišje sodišče je razsodilo, da je vse tudi začasno napravljene brzojavne in telefonske naprave, ki služijo javnim namenom, smatrati za »državne brzojave«. Iz tega odloka sledi, da so vse tudi ob vojaških vajah narejene telefonske in brzojavne naprave deležne tega postavnega varstva in da so hudobne poškodbe vojaških telefonskih in brzojavnih naprav kaznive kot zločin javnega nasilstva. Vojno ministrstvo je ukrenilo, da se občine, v katerih se nameravajo ob vojaških vajah napraviti brzojavne zveze, o tem naprej obveste, z namenom, da se o tej določbi občinstvo podučí. Opozorjamo torej občinstvo, naj v lastno korist pri miru pusti vsako od vojaštva napeljeno žičevje.

Dekliški pripravnički pri uršulinkah v Škofji Loki je podelilo c. kr. naučno ministrstvo pravico javnosti. V prihodnjem šolskem letu bo imel ta zavod prvi in drugi letnik. V uršulinskem zavodu v Škofji Loki je poleg pripravnic tudi petrazredna ljudska šola, tri-razredna meščanska šola in enoletni nadaljevalni tečaj za trgovstvo.

Zahvala. Dne 28. maja t. l. uničil je podpisanemu požar vsa poslopja, ki so bila zavarovana pri »Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani. Škoda se je takoj cenila in tudi v mojo popolno zadovoljnost izplačala. Štejem si v dolžnost to edino domačo slovensko zavarovalnico vsakemu, ki ima kaj zavarovati, najtopleje priporočati.

Tominje, dne 30. maja 1910.

Ivan Primc,

J. Borštner, kurat,

M. Dovgan.

priča.

priča.

Umrila je na Bledu bivša posestnica Petranovega hotela gospa Ivana Klinar v starosti 73 let.

Važen živinorejski razgovor. Dne 29. junija, t. j. na praznik sv. Petra in Pavla, ob pol 4. pop. se vrši v Kamniku v Kamniškem domu razgovor o pospeševanju živinoreje v političnem kamniškem okraju. Vsi živinorejci v kamniškem okraju, ki se zanimajo za povzdigo živinoreje, udeležite se tega važnega razgovora, pri katerem bodo prisotni tudi poslanci kamniškega okraja. Dne 29. junija, zavedni živinorejci, v Kamnik k razgovoru!

Gorenjske novice

g Leše. Tukajšnja mladeniška in dekliska Marijina družba je uprizorila 5. t. m. znano Krekovo ljudsko igro »Turški križ«. — Igra je splošno izvrstno uspela, posebno, če pomislimo, da so diletantje prvikrat nastopili. Posebno dobro so rešili svojo ulogo Uršika, s svojim moškim nastopom, dalje Štrigalica kot Ribničan, ki je zabaval občinstvo s svojimi pristnimi ribničanskimi dovtipi. Dihur, protestantski predikant, je s svojim glasom dobro pogodil nekdanje prilizljive predikante. Sploh vsem igralcem največja čast! Vsi so rešili dobro svojo ulogo. — Razen tega je še nastopil domači tamburaški zbor, ki je pokazal v kratkem času lep napredek. Presenetilo me je petje mešanega in ženskega zbora. Pele so se Bajukove pesmi iz »Odmevi iz naših gajev«. Posebno mi je ugajal »Rožmarin« s solosplovom, ki ga je pela gospodična učiteljica M. P. s spremljevanjem ženskega zbora. Z lepim sopranom je očarala vse navzoče. — Da je cela stvar imela tako izvrsten uspeh, gre velika hvala gospodični učiteljici M. P., kakor tudi požrtvovalnosti sodelavcev. Le tako naprej!

g Iz Kroke. Veselica v nedeljo, dne 12. t. m. je nad vse pričakovanje dobro uspela. Dasi je bila na bližnjem Jamniku veselica s tako vabljenim vzporedom, je bila dvorana pri naši veselici nabito polna domačih in zlasti tujih gostov: iz Kamne gorice, Dobrave, Podnarta, Ovsitš itd. Hvala Vam vsem! Igra »Tri sestre« se je igrala prav izvrstno in ne vemo, kateremu igralcu bi dali prednost, ker so vsi igralci res dobro pogodili svoje vloge. Tudi igra »Za čašico kave« je izpadla izvrstno, posebno izvrstno je umela svojo vlogo gospa pl. Rebula. Pokazalo se je, koliko izvrstnih igravskih talentov je med Kroparji. — V nedeljo, 19. t. m. se je veselica ponovila. — Tudi kat. delavsko društvo se že pripravlja za igro »Slovanska brata«.

g V nedeljo dne 26. junija priredi kranjsko izobraževalno društvo izlet v Vintgar. Popoldne po službi božji prirede igravci tega društva v naših Gorjah

igro »Krivoprisežnik«. Ker je to zares lepa in podučna narodna igra, zato vabimo vse prijatelje takih prireditev, naj se te igre gotovo udeležijo. Žal jim ne bo.

g Podbrezje. Dne 18. t. m. je ubila pri nas strela 21letnega mladeniča Jožefa Škofic. Šel je z vozom s polja, blizu doma ga je pa naenkrat ubila strela. Čudno je, da se volu ni nič zgodilo, dasi mu je stal rajni pri glavi. S to zgubo je zadel našega Orla že drugi udarec. Pred kratkim je zgubil načelnika, sedaj pa zopet enega najbolj navdušenih udov. P. v m.! — Prihodnjo nedeljo, 26. t. mes., pa pridejo k nam Orli celega radovljiskega okraja in bodo imeli na Tabru ob 9. uri pridigo in sveto mašo. Vsi jih težko pričakujemo in jim že naprej kličemo: Dobro došli!

g Iz Mekinj. V nedeljo, 26. t. mes., ob treh popoldne se bo vršil občni zbor našega izobraževalnega društva. Najpreje nas bo navduševal za nadaljnje delo za društveno življenje vneti č. g. dr. Guido Rant. Nato bodo sledila poročila in volitev novega odbora; imeli bomo tudi razgovor o ustanovitvi podružnice »Slovenske Straže« ter se posvetovali o praznovanju 10. julija. K sklepu bo imela družba treznosti svoj sestanek. Pohitite na ta važni zbor vsi, katerih srca goré za blagor ljudstva!

— **Podružnica »Slomškove zveze«** v kamniškem okraju. V nedeljo, dne 26. t. m. se ustanovi podružnica »Slomškove zveze« za kamniški okraj. Vapijo se gospodične učiteljice, učitelji, katehetje in prijatelji šole. Sestanek točno ob 4. uri popoldne v »Katoliškem domu« v Kamniku.

Boh. Srednja vas. Šol. mladina v Srednji vasi je imela 16. t. m. izlet v Ljubljano, ki se je prav lepo in srečno izvršil. V svojih slikovitih narodnih nošah so otroci vzbujali po mestu splošno pozornost. Ogledali so si glavne cerkve, muzej, kjer sta razlagala podrobno vse zanimivosti gg. ravnatelj dr. Mantuani in dr. Mal, za kar jima bodi izrečena najpristrčnejša zahvala; nato so se podali otroci na grad, odkoder se nudi prekrasen razgled daleč okrog po ljubljanski okolici. Taki izleti so gotovo v vsakem oziru velike koristi za šolsko mladino. Hvala lepa vsem, ki so pripomogli, da se je potovanje tako lepo izvršilo! V nedeljo, 12. t. m., je govoril na shodu izobraževalnega društva gospod poslanec Piber o najnovejših določbah glede paše v svetu verskega zaklada. Omenil je tudi, da so naši poslanci na Dunaju izrazili svoje ogorčenje nad namero, da bi se izročil Nemcem v najem svet v triglavskem pogorju in da na merodajnem mestu tega gotovo ne bodo dovolili. Gospodu poslancu najlepša hvala za trud! Potom nemškega planinskega društva se torej uriva Nemec že tudi k nam! Nova železnica je Nemcem oni most, po katerem hočejo priti do Trsta in dobiti v roke moč na Jadranskem morju, a obenem skozinskozi tu doli vse naše lepe

slovenske pokrajine ponemčiti, ustanoviti nemške šole, zatreti naš lepi materni jezik, a tudi izruvati iz slovenskih src katoliško vero in namesto nje zasejati lutrovo vero, kakor to delajo po Štajerskem, Koroškem, pa že poskušajo tudi pri nas (n. pr. na Jesenicah). Vrlo naše ljudstvo kaj takega ne bo dopustilo, o tem smo uverjeni. Kakor hočemo ostati vedno zvesti katoliški cerkvi, tako smo pred Bogom in celim slovenskim narodom dolžni, da branimo in varujemo, kar je v naši moči, svojo očetno zemljo, svoj milí materni jezik, če treba, do zadnje kapljice svoje srčne krvi. Da se zabrani preteči sovražni naval, ki pomenja pogin naše vere in naše narodnosti, se je v obrambo Slovencev posebno v obmejnih krajih ustanovilo društvo »Slovenska Straža«. Sveta dolžnost vsakega katoliškega Slovenca je, da pristopi kot član temu društvu. V ta namen, da se pojasni natanko namen in pomen »Slovenske Straže« in da se ustanovi tudi pri nas podružnica »Slovenske Straže«, bo v nedeljo po sv. Cirilu in Metodu, 10. julija, priredilo naše izobraževalno društvo poseben shod. Poskrbimo tudi, da bomo kar mogoče slovesno praznovali letos tudi god naših slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda, ker ravno letos je 1025 let, kar je umrl sv. Metod kot nadškof na Velehradu.

g Iz Št. Vida nad Ljubljano. Izlet i. t. m. Prihodnjo nedeljo se člani B. P. C. udeležijo veselice slov. katol. izobraževalnega društva v Zgornji Šiški. Na dnevnem redu je tudi petje čitalničnega pevskega zbora in nastop predlovalne vrste telovadcev tukajšnjega Orla. — Pretekli teden je šolska mladina napravila izlet na sv. Jošt nad Kranjem, en del pa na Šmarno goro.

g Iz Stare Loke. Naši vrli Orli napredujejo, da je veselje. Zopet je pristopilo pet novih udov. To pa nasproti silno jezi. Neki Nadilo iz mesta vsako soboto vse obrca in ošteje in začuka za vsako tretjo besedo in stresa jezo iz svoje korbce. Orli se mu pa smejejo in se zmenijo zanj kakor luna, če pes nanjo zalaja. Mi dobro vemo, od kedaj so liberalni duhovi razburjeni. Odkar so bile letos občinske volitve, pri katerih so se polomili zadnji stolčki in so odleteli iz odbora liberalci za vselej, pa čuka milo mestni Nadilo vsako soboto in kliče zastoj tiste lepe čase nazaj, ko so sedeli v našem občinskem odboru takoimenovani naprednjaki, pa zastoj. Nadilo naj le čuka, pa nikjer nobenega liberalnega odbornika več ne zruka! Živel Nadilo, čuk in njegova korbca! — Dne 10. julija se bo pri nas ustanovila »Slovenska Straža«. Takrat bomo pokazali, kaj premore naša mladinska organizacija. Nastopile bodo prvokrat naše tamburašice 20 po številu in pevski zbor, močan do 50 glasov. Živel delo za narod!

g Iz Škofje Loke. Naš mestni gospod župnik Avg. Šinkovec je bil imenovan duhovnim svetnikom povodom birmovanja v našem mestu. K temu od-

likovanju našemu gospodu župniku odkritosrčno čestitamo, saj je s tem odlikovano tudi naše meščanstvo. Pri nas potrebujemo res odločnega, v pravem pomenu besede naprednega župnika, in tak je naš g. Šinkovec. Malokje je liberalizem tako surov, tako zagrizen, kakor ravno v našem mestu. In temu liberalizmu je napovedal g. Šinkovec neizprosni boj, pa je dosegel lepe uspehe. Če primerjamo birmo pred petimi leti z letošnjo — kakšen razloček! Naše mesto je pokazalo, da je udano svojemu nadpastirju, na lep način, da tega tudi nasprotniki ne morejo utajiti. Pohvalno moramo pred vsem omenjati našega g. župana, ki je Prezvizišenega pozdravil pred mestno hišo kot ljubega gosta in nadpastirja. Odkrito povemo, da je to napravilo na vse najboljši vtis. Tako delajo olikani ljudje! Sprejem sploh je bil veličasten. Nedolžna deca je v vezani besedi pozdravila knezoškofa v tako ljubki obliki menja se drug za drugim, da se je takoj poznalo, da so otroci v večjih rokah učiteljic-redovnic. Posebno pozornost pa so vzbujali polnoštevilno zbrani Orli. Naše mesto je bilo vse v slovenskih trobojnicah. Le par hiš se je pokazalo, da nekateri liberalci ne poznajo olike, pa te bi lahko na prste sešteli. Vprašamo trgovca Žigona in bledoličnega Ziherlovega fantka, od katerih ljudi da živijo? Našim ljudem se bodo kmalu odprle oči! Kmetje, ali ste videli v nedeljo, kateri niso naši? Nadilo, pisar pri liberalni posojilnici, pa še vedno čuka po »Gorenjcu«. Glede zadnjega dopisa moramo omeniti, da je g. Luznar odločen naš pristaš, ki ima sam 2 Orla in katerega seveda najtoplejše priporočamo. Svoji k svojim! Res pa je, kar smo pisali, da kovaški pomagači, pa le nekateri, ki so v isti hiši, izzivajo Orle. Pa bo že boljše. Naši ljudje morajo vedeti do zadnjega, kje so naše trgovine in katera je naša posojilnica. Liberalca zabolijo, če ga primeš pri žepu. Nadilo pa naj čuka v »Gorenjcu« naprej, zagotovo liberalce, da jim to ne bo v korist. Našemu zavednemu meščanstvu pa, ki je ob priliki birme tako sijajno pokazalo svojo versko in narodno zavest, pa tudi z zastavami podrla liberalni terorizem, kličemo: Slava!

g Mengeš. Ogenj. Dne 16. t. m. zjutraj ob štirih je začel goreti Šmonov mlin na Rodici pri Domžalah. Vnel se je čistilnik, »štaubar«. Ko je hlapec opazil dim, ni mogel več pomagati, ker se je ogenj neznansko hitro razširil po vsem mlinu. Bližnji sosed in požarne brambe iz Domžal, Stoba in Doba so bili takoj na mestu, da obvarujejo vsaj hišno in gospodarsko poslopje in poslopja bližnjih sosedov. Slavnim zavarovalnicam priporočamo, da se spominijo teh gasilnih društev. Zgorelo je poleg mlina še neko poslopje. Pšenice, moke in otrobov je zgorelo in se pokvarilo več vagonov. Šmon je bil zavarovan.

g Predoslje pri Kranju. Občinske volitve so končane. Izvršile

so se kot je bilo pričakovati. Ljudstvo je poslalo v odbor može, katerim je pri srcu blagor občine. Tisti, ki jih je vodil Pavovčev oče, so ostali na cedilu. Niti prikazali se niso na volišče. To so voljaki. Kadar se je treba pokazati, pa puško v koruzo! Taki so bili in bodo vedno liberalci. Nič ne pomaga, četudi jih vodi novi general Pavovčev oče. Sedaj kujejo proteste. Toda tudi s temi bodo pogoreli, kot vedno. — Naše izobraževalno društvo priredi prihodnjo nedeljo, t. j. 26. t. m. veselico. Predstavljalji se bode dve igri: »Kmet Herod« in »Sveta Neža«. Vsi, ki ljubijo napredek in izobrazbo, naj se udeležijo te veselice in dajo s tem poguma mlademu društvu, ki se pripravlja, da si postavi svoj lastni dom. — Naš društveni dom tudi bode naše liberalce. Ta veliko besedo imajo zopet tisti, ki hočejo, da bi se duhovniki kar poskrili v krtovo deželo in da bi zavladalo nad slovensko domovino svobodomiselnost. Se bomo že spoznali in še večkrat udarili. Tepeni pa bodo tisti, ki sedaj tepejo druge po gostilnah s strupenimi jeziki. — Napredek. V naši fari stoji velika tovarna za laneno olje, last tvrdke Zabret & Huter. To podjetje si je omislilo za prevažanje blaga v Kranj velik tovaren avtomobil najnovejšega sestava. Avtomobil vozi vsak dan po petkrat iz tovarne v Kranj in nazaj po 3000 kg teže. Zanimivo je gledati tega orjaka kako leti po cesti in kako lahko se obrača na ovinkih. Bog daj srečo podjetnemu gosp. Zabretu, ki bo letos tudi svojo vodno moč povzdignil in napravil nove betonske rake. Delo je prevzela domača tvrdka Zajc & Horn.

g Koroška Bela — Javornik. Delavsko politično društvo za Gorenjsko priredi v nedeljo, dne 26. junija delavski shod na Javorniku pri Vodičarju za Koroško Belo in Javornik. Na tem važnem shodu bo poročal naš vrli državni in deželni poslanec dr. Jan. Ev. Krek. Kdor je enkrat slišal govoriti tega moža, gotovo ne zamudi v drugi priliki biti na njegovem shodu. Zato pa, delavci in prijatelji delavstva, pokažite ta dan z obilno udeležbo, kako znate čislati svoje voditelje! Kdor le more, naj pride. Ta shod bo pa še tudi silno važen, ker se namerava ustanoviti prepotrebna skupina »Jugoslovanske Strokovne Zveze«, ki obeta biti za delavstvo najvažnejša organizacija, ker se tiče tudi silno važnega vprašanja — gmotnega vprašanja delavstva. — Samopomoč, to je naše geslo. Pomagajmo si sami in tudi Bog nam bo pomagal! Delavci vseh stanov, pridite, da se poučite o tej prevažni delavski organizaciji! Kdor spozna koristi Strokovne Zveze, ne odlašaj niti trenutek s pristopom k nji. Zato, delavci, v nedeljo vsi na shod! Na svidenje!

Dolenjske novice

d Liberalna posojilnica v Ribnici. Boj na nož! Hvala — sprejet! — Ker ta boj zanima širše občinstvo, moramo mnogo pojasniti iz prejšnjih let. V Ribnici imamo staro posojilnico po Šulce Deličevem sistemu. Obstoji že 22. leto. Delala je z velikimi obrestmi, podpore dajala liberalcem, kmetje so pa nosili lepo ubogljivo denar skupaj. Zato se je med kmeti pojavil odpor in 24. marca 1898. so poslali odboru sledeče pismo:

Slavna posojilnica!

Ker ne zadostujejo pravila posojilnice v Ribnici, registrovane zadruge z omejeno zavezo, sedanjim potrebam kmečkega in obrtnega stanu, zaradi tega prosijo podpisani posestniki v imenu premnogih posestnikov in obrtnikov, da se ta pravila spremenijo in popolnijo v tem smislu, da se dajo posojila le kredita vrednim in potrebnim osebam, da iznaša vsak zadružnik delež le 5 fl., a da sme imeti vsak zadružnik toliko deležev, kolikor hoče, a da pri vseh glasovanjih, posebno pri volitvi načelstva in nadzorstva, o razdelitvi čistega dobička in o razdružitvi zadruge pristojta vsakemu zadružniku brez ozira na število deležev po en glas, da se obrestujejo zadružni deleži tako, kakor hranilne vloge, da ne sme presežati visokosti obrestij od posojil s pristanskimi pristojbinami vred visokost obrestij hranilnih vlog za več nego 1 in pol odstotka; da naj bo okrožje omejeno na občine Ribnica, Dolenja vas, Struge, Dane, Jurjovica, Sušje in Velike Poljane, da se dajejo posojila večinoma na osebni kredit s poroštvom proti dolžnemu pismu in izjemoma proti menjici, da smejo dobivati posojila le zadružniki, da se odškoduje trud načelstva, ki naj obstoji iz načelnika in štirih odbornikov, le do gotove meje in da se da primerna nagrada le tajniku, da zadružniki ne smejo biti deležni rezervnega zaklada in družega zadružnega imetja in čistega dobička, katerega je porabljal po zadostnem naloženju rezerve za dobrodelne in občekoristne namene prebivalcev v navedenih občinah. — Posojilnica sloni sedaj na omejeni zavezi. Ako se pravila v navedenem smislu spremenijo, dobi zadruge več gmočne in moralne podlage. — Posojilnica naj služi v prvi vrsti osebne mu kreditu. Za hipotečni zemljiški kredit si pa bodo morale ustanoviti vse občine sodnih okrajev Ribnica in Velike Lašče hranilnico, kamor se bodo smeli nalagati tudi pupilarni denarji. — Sedanji rezervni fond, ki presega 5000 fl., naj bo last sedanjih zadružnikov, a ta naj se izplača brezobrestno šele po preteku 2 let, ker mora v tem času služiti kot poroštvo, da so vsa posojila dobra, to je, da so iztirljiva. — Ta zahteva je opravičena. — Nekateri

posestniki in obrtniki dajejo denar v posojilnico, drugi ga pa rabijo kot posojilo za svoje gospodarske namene. Naj bodo tudi ti deležni vseh pravic in dobrot, saj potrebujejo tudi oni denar za vodovode, občinske ceste, ljudske šole, za povzdigo živinoreje in sadjereje in za cerkvene potrebe. — Ako se pokažejo sedanji zadružniki, ki imajo glavne deleže v rokah, naklonjeni kmečkemu in obrtnemu stanu, potem bota tudi ta stanova varovala existenco trgovcev, kolikor le mogoče, ker roka roko umije. — Če se tej naši opravičeni gospodarski želji ne ustreže, potem pride do hudega gospodarskega boja, a nas ne zadene krivda. — Konečno prosimo, da se ta naša prošnja v teku 14. dni ugodno reši. — V Ribnici, dne 24. marca 1898. — Franc Ilc, l. r., vulgo Jakopov, Gorenja vas štev. 9; Fortunat Kozina, l. r.; Anton Krsnič, l. r.; Janez Mate, l. r.; Martin Levstik, l. r. — In odgovor na to? Ne, nikdar ne. Ne olajšamo posojil. — Nočemo dati podpor za obče-koristne namene. Načelstvo mora biti dobro plačano. Kdo je dobival podpore? — Liberalni študentje, liberalna Čitalnica, Sokoli, kmet nikoli. — Še za novo šolo ste dali zemljišče le za to, ker so jo zahtevali škriči, nasprotovali pa kmetje. — Zato se je ustanovila konkurenčna hranilnica, taka kot jo zahteva kmečka korist. — In danes imajo vloženo v tej vsi zavedni kmetje, ki vedo, za kaj se gre. Boli Vas, ker napreduje. Da, imamo že nad dva milijona prometa in v kratkem bomo videli, kdo bo imel več. Naš dobiček je pa kmečki dobiček, naš denar — kmečki denar in kar bomo dobili, bomo tudi dali.

d Ribnica. Sedaj je rešena uganka. Vsak se je čudil, kako more liberalna posojilnica zvišati obrestno mero za 1 četrtno procenta. Denarja ji nihče več ne zaupa, ljudje dvigajo hranilne vloge, dolžni so bili že lani pol milijona, sedaj prosijo posojila pri dunajskih judih — gospoda je v grozni zadregi. Pa so rekli, zvišajmo procen-te in sicer vložnikom za 1 četrtno procenta in dolžnikom za polovico. In res, vsem, ki imajo intabulirane dolgove, so zvišali od 5 na 6 in pol. S tem mislijo pokriti svojo velikansko izgubo v Celju. Sedaj se boje še oni, ki imajo izposojeno na poroštvo po 6, da se jim zvišajo na 6 in pol. — Frizer hodi po vaseh od hiše do hiše in za božjo voljo prosi ljudi, da naj ostanejo pri stari šparkasi. Bog ve, kaj to pomeni? Ali smo že tako na koncu?! — Laž bo imela kratke noge. Lažejo namreč, da naši liberalni trški magnatje s celim premoženjem za staro šparkaso dobri stoje. To ni res! Zadnjič se je hvalila ena ženska iz Dolenje vasi, kaj ve »Domoljub«, saj Cene in Pirker in Poljanec in drugi za vse dobri stoje. Le verjemite! Vsak dober stoji le za par deležev, ki jih ima, drugega pa nič. Le pri hranilnicah z nemejeno zavezo člani eden za drugega dobri stoje, stare šparkase imajo pa deleže kakor konsumi.

d Je že začel? Iz Banjaloke se nam poroča: Prav nič nismo bili zadovoljni, da nam je deželni šolski svet poslal nadučitelja Potokarja, znanega vsled svojega »delovanja« v St. Lovrencu. Nekaj časa smo se shajali z njim, ker smo potrpeživi, a močiček mora delati združbe in prepire. Sedaj je začel pisati po liberalnih listih o naši šoli, kjer slika, v kako slabem stanju da je in tako dalje, in koliko revež Potokar trpi vsled tega, kakor bi bili mi krivi, da je on pri nas in šola slaba. Ne vemo pa, ali piše to iz svojega lastnega nagiba, ali pa po naročilu in v interesu tistih, ki so Banjološko ociganili za pošto in nas hočejo sedaj tudi za šolo. Potokar v svojih listih prav nič ne pove, da imamo liberalni občinski odbor, da so leta in leta v občini gospodarili liberalni Kajfeži, da so to tisti, ki so bili vsikdar nasprotni popravni in zidavi šole samo zato, da bi ob ugodnem trenutku potegnili šolo v Novo selo, kakor so pošto. Ako je Potokar postal »revmatičen« zaradi naše šole, zahvali naj se svojim somišljenikom, ki odločujejo v občini in v šoli. Naj ne misli Potokar, da nam je posebno na srcu. Kakor on sam, tako želimo tudi mi, da bi prišel kam na bolje, a bojimo se, da pot, ki jo je ubral Potokar, ni prava in ga ne bo še tako brž pripeljala iz Banjaloke. Svetujemo mu, da v svojo in v korist Banjcev ne ruje proti nam in ne dela v interesu tiste liberalne rodbine, ki je kriva, da je naša šola taka, kakor je, in ki zavira popravno šolo samo zato, da jo ob ugodnem trenutku potegne v Novo selo. — Toliko se nam je zdelo potrebno pojasniti na veliko »jamranje« našega gospoda nadučitelja v njegovih listih.

d Loški potok. Kot ljudske prijatelje so se v zadnjem času pokazali eni izmed naših »gospodarskih«. Kot za ljudski blagor vneti so hiteli spraviti naše Kmetijsko društvo v največje nezaupanje pri članih in v veliko škodo, dolžeč je goljufije in oderuštva. — Zadnje le — škoda — mislijo tudi, da se jim ni posrečilo. Stvar je ta: V liberalnem lističu »Slovenski Dom«, kjer naši gospodarski po smrti »Nove Dobe« svoje duševne proizvode in smeti odkladaajo — so objavili članek, kjer dolžijo, da si je Kmetijsko društvo za posredovanje pri nakupu eternita tvrdke Korn zaračunalo veliko vsoto. Iz članka zveni, da je Kmetijsko društvo nastopalo oderuško in z goljufijo. Kdo se zmeni za solzave in revne cajtenge »Slov. Dom« pri nas! V ljudstvu niso izzvali najmanjšega sumničenja ali kaj enacega, kar so baš namerjali. Toda odbor društva je hotel, da se stvar javnosti pokaže tako kot je — zlagano in hinavsko zavito. Društvo je omenjeni list tožilo radi hinavske notice in porotna obravnava je pokazala sledeče: Tvrdka Korn je po posredovanju Fr. Debeljaka prodala Iv. Lavriču eternita s pokrivanjem vred za 522 K 27 vin. Ta račun je Lavrič poravnal. Čez 15 mesecev na to pa pošlje Korn ženi Lav-

riča terjatev za 463 K 70 vin. Lavrič je dokazala, da je račun poravnal. Toda čudno zakaj enkrat terjatev za 522 K, drugič 463 K. In presladki za vse dobro vneti eni izmed gospodarskih so planili v gorki ljubezni za ubogega kmetiča na Kmetijsko društvo, češ: To društvo je vsoto, ki leži med 463 K do 522 K, to je 59 K zaračunalo za trud. Ubogi kmetič, kako te derejo, to oderuško Kmetijsko društvo! Ljudje potiški in vi naši prijatelji po božjem svetu, pogledjte kako Kmetijsko društvo odira, goljufa naše (?) dobro ljudstvo. V krčih ljubezni so tako upili naši dobri gospodarski, obravnava pa tako-le pravi: 1. Fr. Debeljak tu ni posredoval niti najmanje kot kak uslužbenec ali poslovodja »Kmetij. društva«, marveč le kot zastopnik tvrdke Korn. Za zastopstvo dobi Debeljak provizijo, kar pa Kmetijskemu društvu čisto nič ne škodi in ne koristi, ker Kmetijsko društvo se s prodajo eternita prav nič ne peča. 2. Kmetijsko društvo nima s trgovcem Kornom prav nobene zveze kupčijske, le v toliko, kar od njega naroči za lastno porabo za svoje strehe. Od tega trgovca pa v naši dolini ta material vsak jemlje, n. pr. Kmetijsko društvo, Bartol, Škulj, Rus itd. Zastopnik te tvrdke je bil in je menda še poleg Debeljaka tudi Iv. Rus. 3. Iz predstoječega sledi, da če tudi bi kaj bilo napačnega, magari goljufivega, nima Kmetijsko društvo niti najmanjše sence. Pa ni bilo goljufije nobene ne oderuštva, ker: Trгоvec Korn je izjavil: Da je prišla terjatev enkrat višja enkrat nižja je ta-le vzrok. Jaz zapisujem račun materiala v eno knjigo, račun materiala in dela skupno pa v drugo knjigo. In ko je Lavrič poravnala 522 kron, to je material in krovce, je moja uslužbenka zbrisala le v knjigi II. Ni pa zbrisala v knjigi, kjer je bil označen le material. Pozneje pa pri pregledovanju knjig smo neizbrisan račun materiala 463 K še enkrat terjali. Krivda je torej moja; tako je izrazil Korn pred poroto. Torej ni krivda za goljufijo ne na Debeljakovi strani, najmanj pa na strani Kmetijskega društva. Točke 1., 2., 3. so dale v polni meri zadoščenje Kmetijskemu društvu. Isto je kot sicer tako tudi tu brez najmanjšega madeža. Pri poroti pa se ni šlo naravnost za ta dokaz, marveč vprašanje ali je »Slov. Dom« z omenjeno objavo dolžil nepoštenja Kmetijsko društvo ali ne! Porotniki so bili z 8 glasovi proti 4 mnenja, da poštenje Kmetijskega društva ni bilo žaljeno. Ta izid nas ni presenetil, ker poznamo razmere. Za danes povemo: 1. Kmetijsko društvo je dokazalo svojo nedolžnost v polni meri. 2. Ta obravnava, ki Kmetijsko društvo kot tako ne bo veliko ali nič stala radi stroškov, nam podaja silnih naukov in odpre tudi po sili slepemu oč!

Vaše. V zadnji številki »Domoljuba« se je vrnilo par tiskovnih pomot. V občini Kandrše večina svetovalcev niso naši farani, k razporu pri nas je pa veliko pripomogel učitelj Blagajna

s »Slovenskim Domom« ali »Ciganskim psom«. — Na Vačah nekaj poka, poka! Halo, Blagajna je v preiskavi! Župan Zarnik skliče dne 19. t. m. sejo, a ne zato, da bi se posvetovali, kako bi po svoji dolžnosti napravili konec ponočnim izgredom in koliko naj plačajo licence za godbo one gostilne, kamor hodi zvečer Blagajna navduševati svojo sokolarijo. Prišli pa so možje podpisat že izdelano izjavo, s katero naj bi se brez dokaza ovrгло, kar se je resničnega zadnji čas poročalo o delovanju svetovalca Blagajneto. Dveh je manjkalo, eden, ki ni dal svoje pameti v štant, se je vzdržal glasovanja, a odbornik Mrva, ki ni prišel po Blagajnetovem trudu in odbor, je dal na zapisnik, da Blagajna pravzaprav zasluži grajo. Doslej še nismo imeli učitelja, ki bi bil prisiljen iskati si takih jalo-lovih zaupnic. Pa je že smola, če ne more niti ene naših trditev z dokazom ovreči! Liberalni odbor seveda ne sme drugače delati. V sleparskega »Ciganskega psa« se da vse zapisati, saj ni nikdo navzoč, ki bi dopisuna oklofutal. Istotako se da na vrata kočje poleg Kolibritove hiše vsaka surovost napisati. Tepčki in Pepčki kaj lahko verjamejo, da Blagajna ne piše v sleparski »Svinjski Dom«. Zagrizenci bodo še naprej trdili, da nas vodi do Blagajneto le osebno sovraštvo. Mi pa vsak dan vidimo, da je Blagajna pri nas poosebljeno liberalstvo. Osebnosti naj Blagajna zase ohrani. Ko je bil takratni krajni šolski predsednik Mrva zoper to, da se nastavi njegova gospa soproga pri nas za učiteljico, so mu prvič zrastle rožički, začel je ruvati zoper Mrveta. Kako zahrbtno in strankarsko je osnoval liberalno posojilnico! Koliko nemira že vsled tega, predno je prišlo do glavnega razburjenja pri občinskih volitvah. Kje je bil še takrat naš sedanji kaplan?! Naj le pride kak njegov zaščitnik en dan in eno noč na Vače ter stopi malo okoli! Zadnji teden se je res prehladil Blagajna za svoj šolski sokolski naraščaj. Sokoliči se nam nič več ne spakujejo tako izza vsakega vogala. Tudi barab nimamo več. Pač pa so sokoli pozabili, da resnica in pravica tudi pri belem dnevu zmaguje. Ker gre kaplan med ljudi, zato ga bo treba nabiti. Iz ljubezni do bližnjega mu je nekdo 14. t. m. pred polnočjo ubil eno okno. Ker so sokoli sklenili, da mora proč, zato je 17. t. m. dobil na večna vrata drugi poliv s straniščem, zadnjo soboto zvečer so mu s kolom zatvorili vrata, da bi zjutraj ne mogel iti v cerkev. Ali je morda krajni šolski predsednik Tit Strmljan kriv Blagajnetovih dejanj? Ko se je 16. t. m. Tit pozno vračal iz posojilnice, bil je zavratno s kamenjem napaden. Pa se nam še obeta novih dokazov ljubezni. Divjačina še brca, predno pogine. Čestitamo litijskemu sokolu na tako »izobraženih« članih našega sokolskega odseka! Čestitamo Blagajnetu, ker prav pridno zahaja h Kolibritu. Nikakor pa ne moremo čestitati vačanskemu surovemu liberal-

stvu, ki ni zmožno niti sence načelne-ga boja ter v znamenju stranišča le še životari in se hrani z gorostasnimi lažmi, obrekovanjem in samimi osebnimi napadi. Čim bolj se nas sramoti in napada, tem bolj nam raste pogum in zavest, da imamo ravno mi prav. Izvojevali pa bomo prej ali slej pričeti boj. Pridobili bomo poštenemu delu ljudstva nekdanjo prostost, strli in zlomili greben propalosti, ki hoče priti do vladanja, liberalcev pa ne bomo spreobračali. Prav dobra je naša fara, zlasti v okolici, tudi v trgu Vače je mnogo ljudstva na naši strani ali vsaj obsoja Blagajnetovo strahovlado. Pustili pa ne bomo nikdar, da bi peščica ljudi delala fari škandal pred svetom. Blagajna naj gre proč, pa bo mirna Bosna! Potem si bodo njegovi pristaši, ki jim pač vsega v zlo ne štejemo, vsaj oddahnili.

Uradna izjava. Ker piše list „Slovenski Dom“ z dne 18. junija 1910, da imamo posojila v Trstu, Koroškem in Kranju izjavljamo: Glasom naših pravil ne smemo posojati izven sodnega okraja Ribnica nobenega denarja. Kar trdi o tem imenovani list, je neresnica. Pač pa ima samo en naš član, ki ima posesiva doma in drugod, pri nas posojilo in zaradi večje varnosti smo vknjiženi na vseh njegovih posestvih — domačih in izven sodnega okraja. Nikdar pa nismo dali kekega posojila v Trst. Kdor to trdi, je lažnik. Na to besedo lahko toži in potem dokažemo pred sodiščem s knjigami, da je to laž.

Hranilnica in posojilnica v Ribnici,
dne 20. junija 1910.

Matvez Dagarin, Franc Fric,
nač. nam. načelnik.

Notranjske novice

n Dekliški tabor na Žalostni gori. Dekleta vrhniške dekanije so imela dne 13. t. m. na prijazni Žalostni gori svoj dan, ki ga lahko zapišemo med najpomembnejše v zgodovini naše dekliške organizacije. Ob rani uri se je zbralo v staroslavni božjepotni cerkvi do 600 deklet, članic Marijinih družb in ženskih odsekov izobraževalnih društev, brez posebne agitacije in kljub slabemu vremenu. Zares, čudili smo se navdušenju, s kakršnim so prihiteli dekleta k Žalostni Materi Božji, in vztrajnosti, katero so kazale ves dan. Zastopani so bili kraji Vrhnika, Borov-

nica, oba Logatca, Rakitna, Preserje, Horjul, Bevke, Podlipa; celo iz daljne Hotedršice je bilo deklet lepo število. Pri zjutranji sveti maši, ki jo je daroval preč. g. Val. Remškar, župnik iz Dol. Logatca, je pristopilo do 400 udeleženk k skupnemu sv. obhajilu. — Ob polu 9. uri je imel slavnostni cerkveni govor škofijski voditelj Marijinih družb, preč. g. Janez Kalan. Z znano zgovornostjo je označil naloge slovenskih deklet, ki jih imajo izpolnovati v svojem zasebnem in javnem življenju. Po slovesni sv. maši borovniškega župnika, preč. g. Jož. Juvanca se je vršil pred cerkvijo, na lepi ravnici, okrašeni z mlaji in venci, pod okriljem S. K. S. Z. pravi dekliški tabor, kakršnega na Kranjskem doslej še ni bilo. Z leti bi bilo le, da bi se slični shodi upe-ljali tudi po drugih dekanijah. K tej želji nas sili zadovoljnost zborovalke, ki jim je sijala z obrazov med celim zborovanjem. — Zborovanje je otvoril v imenu S. K. S. Z. njen tajnik, č. g. Traven, predlagajoč predsednikom zborovanja župnika Remškarja iz Dol. Logatca, zapisnikarjem župnika Magajno iz Rakitne. Z lepo deklamacijo je pozdravila zborovalke mladenka Frančiška Švigelj iz Borovnice, nato pa je govoril č. g. Traven o ženski organizaciji. Jedro njegovega govora je bilo, naj se povsod izpelje tudi ženska organizacija na krščanskem temelju; saj potrebuje tudi ženska izobrazbe. — Vrstili so se govori deklet samih. Govorile so Julka Sedej z Vrhniko, Tončka in Marija Mihevc iz Logatca. Čudili smo se, koliko govorniškega daru ima naše priprosto deklet; zlasti zadnja je s svojim nastopom, polnim ognja in gorečnosti za probojo deklet, kar očarala zborovalke. — Č. g. Vovko z Vrhniko je govoril »O ženski kot socialni delavki«. Njegove krasne besede so bile mnogokrat spremljane z velikim odobravanjem; da bi le v mladih srcih obrodile mnogo sadu! — Č. g. Turšič iz Gornjega Logatca je v svojem govoru »Ženska in obrambno delo« navduševal zborovalke za pristop k »Slovenski Straži«; 10. julij naj pokaže, koliko narodne zavesti je tudi v naših poštenih dekletih. — Nato je predsednik zaključil to prelepo dekliško zborovanje. — Popoludne so bile še slovesne litanije in dekleta so se razšle v svoje kraje z zavestjo, da so ta dan veliko pridobile. »Lepo je bilo; kdaj bo zopet kaj takega«, so šepetale med seboj; ena misel jim je gorela v srcih: Služiti Bogu in domovini. — **Dekleta slovenska, na plan!** Tudi vas čaka obilo dela v blagor svojemu ljudstvu. Začnite in nadaljujte, domovina vam bo hvaležna!

n Vrhniške novice. Dne 13. t. m. je umrl na Vrhniko Radeckijev veteran Anton Jerina v 84. letu starosti. Z vidnim veseljem in živim zanimanjem je začel pripovedovati o starih časih, če je le kdo namignil o Radeckiju in njegovih vojakihi. Ker je bil v vojski ranjen, je dobival malo pokojnino. — Na našo

mlekarsko šolo se je prišel strokovno izobraževati ruski ljudski učitelj iz bližine Petrograda, g. Dimitrij Čircof. Ne kaj mesecev se je mudil v Varaždinskih Toplicah, kjer je na nekem veleposvetu proučeval praktično kmetijstvo. Na naši šoli vztraja najbrž do konca tečaja, nakar se povrne na Rusko. — Prihodnjo nedeljo, dne 26. junija ima rajfajznovka svoj redni občni zbor, h kateremu vabimo najvljudneje vse svoje člane.

n Vrhniške novice. Dne 5. junija je priredila »Jugoslovanska Strokovna Zveza« delavski shod. Na shodu so govorili dr. Zajec, kaplan Vovko in predsednik vrhniške skupine, Leskovec. Soglasno se je na shodu poudarjalo, da ni namen J. S. Z. boriti se proti delodajalcem, temveč le delavce gospodarsko, pravno in duševno dvigniti. — Kakor smo čuli, je g. Karol Jelovšek zopet odslavljal nekaj fantov, ki so stopili predenj s prošnjo, da bi jim malce izboljšal plačo. Odslovljeni delavci niso člani J. S. Z. Dvomimo, če se bo še moglo resno poudarjati, da je g. dvorni založnik velik prijatelj delavstva. Prav nič pa ne dvomimo, da bi imenovani gospod ne sovražil delavske nepolitične strokovne organizacije, če bi jo hotel proučiti. Pri strokovno organiziranih delavcih bi mnogo težav ne imel, ki jih ima danes. — V nedeljo, dne 19. t. m. so se oddala v občinski pisarni ob 4. uri popoldne dela pri zgradbi novega kaplanijskega gospodarskega poslopja ter pri popravilu kaplanije. Vsa dela so proračunana na 12.800 kron.

n Od Sv. Trojice nad Cirknico. Narod in križ skupaj. Koncem štiridnevne, oziroma ponovitve lanskega sv. misijona, bila je pri nas zadnja sredo običajna procesija z Najsvejšim. Slučajno gre procesija mimo hiše znanega Kovačiča, po domače Petkovega ata. In kaj zagledamo. Na oknu dve sveči, križ in poleg tega razprostrti »Slovenski Narod«. Kaj enakakega se menda še ni videlo nikjer. To pač presega vse meje! Opravičeno je bilo ogorčenje naše dobro ljudstvo nad toliko predrznostjo. — Govori g-g. jezuitov niso ugajali Petkovemu atu in Tonclu. Norčevala sta se na nedopusten način iz govorov in misijona. Zakaj pa? Zato, ker se govorov sploh udeleževala nista. To sta pa moža — norčujeta se iz stvari, katere nista niti videla, niti slišala. Prav po liberalno. Toda Tonclaj — ali se Vam ne smilijo Vaši otročki?

n Idrijske novice. Strela je udarila v nedeljo, 5. junija ob pol drugi uri popoldne v hišo g. Jan. Petriča ter naredila na strehi, stropih, odnošno podovih luknjah, nato pa izginila v kletnih tleh. Zažgala ni nič; škoda je povzročila malo, tem več pa strahu. — Radi obsojbe Andreja Rejca k smrti na vešala se je zmešala pamet posestniku in rudarju Jan. Bezeljaku, kojega hčeri je bila birmanska botra umorjena žena Rejčeva. Tako ima Rejčev zločin še druge nedolžne žrtve za

posledico. — Nenavadno hitro je preminul občespoštovani posestnik J. Kumer dne 6. junija. Dopoldne je delal v neki mesnici, tam je tudi kosil in potem tožil, da mu ni prav. Prišedši domov, se je vlegel na skrinjo in v četrto ure zdihnil brez vsakega smrtnega boja. Naj v miru počiva! — Letošnja košnja v našem kraju bi bila izredno obilna, ko bi vsak dan dež ne nagajal. Radi dežja pa se je bati, da bo trava zgnijala. Tudi za druge poljske in vrtn sadeže vedni dež ni na mestu. Bog nam daј skoraj gorkega in suhega vremena! — Učenci in učenke tukajšnje rudarske ljudske šole delajo pod vodstvom učiteljstva sedaj pridno izlete v okolico. Neki razred je potoval celo v Postojno občudovat tamošnje kapniško jamo. Nekdanja šolska mladež pač ni imela takih udobnosti, kakor jih ima sedanja. Zeleti bi bilo od takih izletov blažilnega vpliva na srca mladine! — Pismene mature na tukajšnji c. kr. realki začetkom tekočega meseca se je udeležilo 21 dijakov. Uspeh je bil menda dovoljen, samo nemščina je ba je delala nekaterim preglavico. — Revizija o priliki oddaje premoženja cestnega odbora novemu načelniku je pokazala precejšnje nedostatke. Delalo se je včasih kar na debelo. Precej so morali nekateri doložit, da so se računni vjemali. Pač res, kjer je kak liberallec zraven, tam je žetev zanj. Bedak mora biti, kdor dandanes še z liberalci drži!

n Borovnica. Vsak je z zanimanjem prebiral v »Dom in Svetu« Sardenkovo prekrasno »Mater doloroso«, v kateri je naš nežno čuteči pesnik v umetniško dovršeni obliki obdelal morda najbolj pesniški predmet naše sv. vere: žalostno mater. Ta svoj spev je pesnik lani dramatisiral ter tako nastalo igro v svojem domačem kraju na Ježici nekolikokrat uprizoril. Vsi, ki so imeli srečo udeležiti se te predstave, so bili globoko ginjeni; pesniku se je v resnici posrečilo v sedmerih dramatskih slikah — kot spomin na sedmero žalosti Marijinih — podati sedem prekrasnih prizorov iz življenja Marijinega, sedem pravih biserov v njeni kroni. Mislilo se je, da se ta igra ne bo mogla nikjer več uprizoriti, češ, da je pretežka. Šli smo s strahom na delo — a tudi z ljubeznijo. Sam pesnik je v svoji prijaznosti prišel parkrat k skušnjam ter je tudi vodil glavno predstavo, za kar mu bodi tukaj izrečena prisrčna zahvala. Naš oder je zopet pokazal, da je vreden pohvale, katero mu je izrekel naš poslanec g. Kobi v deželnem zboru. Nove — za to igro prirejene kulise (delo akademičnega slikarja g. Ogrina), prekrasna obleka in nad vse zares čuvstvena deklamacija — da, vse je bilo, skoraj bi rekel — dovršeno. Cela igra je kot nežno premišljevanje, sladka molitev, ki mora vsacega ganiti. — Ta dobro uspela prireditev je najboljši odgovor dopisniku »Slovenskega Doma«, ki je začel že precej grdo blatiti naša društva pred svetom ter že piše o »osame-

lem Domu«, katerega imenuje »čukovski hlev«. Vsa Borovnica predobro pozna tega dopisnika-odpadnika. Ker ga sploh nihče ne vpoštevaja, mu tudi nismo delati te časti, da bi mu odgovarjali; a za »Slovenski Dom« je to zelo slabo znamenje, če ne more dobiti bolj inteligentnega dopisnika iz Borovnice.

n Šmihel pri Košani. Penzionirani farman Berce je začel kaj pridno ob nedeljah prodajati svoje neslanosti po Notranjskem. Dne 5. junija ga je zaneslo na Kal, vas župnije košanske, kjer je krpučal liberalno cirilmetodarsko podružnico. Mož očitvidno trpi na domišljavosti, ker drugače se ne bi zamogel povzpeti do trditve, da tudi katoliški duhovnik ni več Slovenec, ako je proti liberalni Ciril-Metodovi družbi. Prav verno ga je poslušal Janez Černe, c. kr. poštni oskrbnik v Št. Petru, o katerem pa ne vemo, kako je molil ali bode »grevenko« v košanskem župnišču. Te komedije se je udeležil tudi kontrolor južne železnice Flore s svojo žlahto in pa neizogibni šentpeterski Špilarji. Predsednikom podružnice so pa postavili bivšega propalega kandidata liberalne stranke Ambrožiča. Berce, presneto se motiš, ako zbiraš raztržene liberalne ude v svrhu pomlajenja liberalne stranke! Ako si pa misliš pripraviti s tem pot na Barko, se pa še hujše motiš!

n V Dolenji vasi pri Senožčah je bil izvoljen 15. t. m. županom g. Ivan Franetič, po domače Ždrol. S tem je končana v tej občini skoro leto traja-joča borba za županstvo. Novemu gospodu županu in odboru želimo prav dosti uspehov pri delu za korist občincev!

n Sv. Jošt nad Vrhniko. 13. t. m. je umrl tu Janez Dolinar, po domače Jurež, v 58. letu svoje starosti; bil je večleten cerkveni ključar, 12 let župan. Večni mir njegovi blagi duši! — Hranilnica in posojilnica pri Sv. Joštu nad Vrhniko lepo napreduje; tekom letošnjega leta imamo že 88.000 kron prometa. Farani! najbolj varno naložen je denar v domači hranilnici, ker načelstvo vsakogar pozna! — Dolgo zaželjeno cesto Vrzdenc - Suhli dol je deželni odbor kolavdiral pretekli teden v veliko veselje tukajšnjega prebivalstva. Prisrčna zahvala vsem, ki so se trudili za to potrebno cesto!

n Iz Notranjih Goric. V nedeljo, 12. junija popoldne smo čakali radovedno, kdaj pride k nam 2000 napovedanih sokolov. Vsaj štirinajst dni prej so bobnali okoli, da jih pride toliko. Eden teden kasneje so že pravili samo za 1000 še. V nedeljo smo pa čakali, in glej! — gospod Tribuč pripelje nekaj sokolov k nam, pa nekoliko šolarčkov. Z vrhniškimi sokoli jih je bilo komaj 50, reci petdeset. No, smo rekli sami pri sebi: ravno prav za Pavletov salon. Pa vendar bi bili pri vajah morda kaj pokazali, ko bi jih ne bil motil nek pijan Notranjec - sokol, ki je vse pokazil. Zato sta ga pa ljubeznivo odpeljala Ilje in Pavletov iz svoje družbe boli na sa-

moto. »Ta male« smo mislili, da je gospod Tribuč pripeljal k nam v šolo, pa jih je v krčmo. Naj bi jim raje bukvice kupil, kakor da jih vodi okoli. Pa novi šolski nadzornik že vejo, kaj smejo. Več že smejo z otroci uganjati, kakor kedo od nas. Mora že tako biti pri tistih ki skup držijo. — Notranjec.

n Senožeče. Kat. slov. izobraževalno društvo v Senožečah priredi 29. junija igro: »Dve materi«. Tudi bo že nastopil pred kratkim ustanovljeni tamburaški zbor. Po predstavi se igra srečolov. Vsa prireditve se bo vršila na župnijskem dvorišču. Vabljeni so vsi prijatelji, godbe, sreče in zabave.

n Bratska društva vipavske doline! Dne 3. julija v Vipavi! Kat. slov. izobraževalna društva, včlanjena v vipavski Zvezi, prirede dne 3. julija t. l. občni zbor v telovadnici vipavskega Orla z običajnim dnevnim redom. Ob enem se bo vršil ustanovni občni zbor »Narodne obrambe« za vipavsko dolino. Zborovanje bo zaključilo zanimivo skriptično predavanje. Vabimo Vas, da v smislu Zvezinih pravil pošljete po enega odposlanca na vsakih 10 članov. Z ozirom na važnost te prireditve vabimo tudi druge društvenike in društvenice. — Zveza kat. nepolitičnih društev v Vipavi, dne 14. junija 1910. Lavrič, predsednik; G. Koller, odbor-nik.

n Lov občine Horjul. Pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Ljubljani se bo vršila dne 25. junija 1910 ob 11. uri dopoldne javna dražba za občinski lov občine Horjul za dobo petih let. Ker je la lov na dobrem glasu za divjačino, zlasti za divje peteline ter se po teh krajih nahaja veliko rac in jerebic, vsled tega se vabijo prijatelji lova, da se udeležijo omenjenega dne javne dražbe. — Županstvo v Horjulu, dne 16. junija 1910. Ivan Stanovnik, župan.

Čebelarški shod v Polhovem Gradcu bo v nedeljo, dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne v ondotni šoli. Na shodu bo predaval zastopnik osrednjega čebelar-skega društva iz Ljubljane.

Iz raznih krajev

Štajersko. V Mariboru je bil otvorjen dne 19. t. m. narodni muzej. V muzeju se nahaja sedaj že jako mnogo zgodovinskih stvari. — Predstavljen je okrajni komisar dr. Lubec iz Maribora k okrajnemu glavarstvu v Ptuj. — Potres so čutili v okolici Kozjega dne 16. t. m. — Vsled žalosti umrl. Dne 13. t. m. je umrl v Artičah pri Brežicah g. Janez Slovec, bivši dolgoletni župan in gostilničar. Dobri mož ni mogel preboleti izgube svoje žene, ki mu je pred kratkim umrla. Bil je zvest pristaš S. L. S. — Turnarji v strahu za Celje. Nemške turnarje, ki so nameravali prirediti dne 12. t. m. telovadbo v Celju,

je nekdo potegnil, da hočejo tudi Slovenci isti dan nastopiti. V strahu pred slovensko demokracijo so bobnali na vse kraje in vabili turnarje, naj pridejo reševati nemštvo celjskega mesta. Nemcev je res na ta poziv prišlo veliko v Celje, a slovenske prireditve sploh ni bilo. — Samoumor 70-letnega moža. V Ptuj se je ustrelil zaradi nezdravljive bolezni 70 let stari vratar južne železnice Karol Stach. — Toča je napravila pretečen teden silno veliko škode na Štajerskem. Posebno veliko so trpeli kraji okrog Sv. Lovrenca. Stokovnjaki trdijo, da je toča vzela vsaj polovico hmeljevih pridelkov. — Na turnarsko slavnost je prišel tudi tiskarnar Pavliček iz Kočevja. Pavliček se mora prištevati seveda med pristne Nemce, kajti njegov oče je Čeh, mati pa rojena ljubljanska Slovenka.

n »Kat. slov. izobr. društvo Podbrdo«, Goriško, se tem potom iskreno zahvaljuje Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani in g. odposlancu Sajovicu za potrebno in dobro uspešno predavanje, ki se je vršilo v tukajšnjem društvu dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne pri zadostni udeležbi članov in drugih. — »Kat. sl. izobr. društvo Podbrdo« ima dne 26. t. m. predavanje ob 3. uri popoldne v društveni sobi. Predava g. odposlanec K. S. Z. iz Gorice.

Dobre knjige

Slovanska apostola. Narodna igra v 5 dejanjih. Spisal Silvin Sardenko. Cena s poštnino vred 1 K 20 vin. Dobiva se v Katoliški Bukvarni. Ta lepa igra, ki je silno prav prišla ravno našim društvom, je res prava ljudska igra in bode gotovo tudi pripomogla, da bodeta sv. Ciril in Metod postala ljubljenca našega vernega ljudstva, kakor sta bila nekdanj ljubljenca dobrega panonskega ljudstva. Naš pesnik se je življal v staro Panonijo Ciril-Metodove dobe; starim panonskim junakom in bojem je vdihnil življenje. Niti za trenutek nas ne dolgočasi s suhim pripovedovanjem stare zgodovine, ampak živo nam predstavlja zadnje vzdihe poganstva (prvi prizor), sebične boje (Branislav) proti sv. Cirilu in Metodu, razmerje med Panonijo in Moravo, nad vse pa velikega duha sv. Cirila in Metoda. Igra je kakor izliv svetega navdušenja za duha in za apostolsko delo sv. Cirila in Metoda. Naša skladatelj St. Premrl in F. Ferjančič s svojimi igri pridejanimi skladbami zelo povzdiguje slovesni značaj igre. Z glavnim dejanjem so spretno spletene razne podrobnosti iz življenja svetih bratov. Iz cele igre pa odseva velika ljubezen do sv. Cirila in Metoda. Ljudstvo se je odločno borilo proti tistim (Branislav, Ljuti), ki so mu hoteli iz srca iztrgati to sveto spoštovanje. Zdi se nam, da se

s tem svetim spoštovanjem panonskega ljudstva združuje tudi klic našega vernega ljudstva: Ne pustite, da bi zamrlo češčenje sv. Cirila in Metoda, vrnite nam naša svetnika in sveta apostola prave vere!

Od narave stvorjena, tako v sestavi kakor tudi moči istolična **Franc Jožef**-ova grenčica se že desetletja predpisuje od najslovitejših zdravnikov osobito pri zdravljenju akutnega kakor kroničnega **zaprtja**. Naravna Franc Jožef-ova grenčica že v malih količinah zavžita, vpliva zanesljivo brez težkoč in ne povzroča niti draženja črevesne sluznice niti splošne depresije, torej popolnoma v nasprotju z drugimi odvajalnimi sredstvi, ki se tako kričeče ponujajo in izgledajo na zunanje jako lično. — Vzorni »naravni« učinek Franc Jožef-ove grenčice je posledica, da se lahko uporablja tudi pri oslabilih prebavnih organih, v katerem slučaju bi druga sredstva bila prepovedana. — Preizkušeno od najpomembnejših klinik kot n. pr. Gerhardt, Kussmaul, Leube in mnogih drugih zastopnikov zdravniške vede

17

Za kratek čas

Zaznamovane ženske.

Na graščini Bukovje je nekdanj zmanjkalo petdeset praznih žakljev in nikjer jih ni bilo mogoče najti. Čez leto in dan umrje oskrbnik; pri pogrebu je deževalo in zato so zavihale graščinske dekletke krikle čez glavo. Kako se začudi župan, ki je zadaj šel, ko bere na spodnjih krilih zapisano:

Graščina Bukovje št. 18 — 26 — 30 — 48 itd.

Sladak spomin na domovino.

Za časa cesarja Jožefa II. so nosile Francozinje lase silno visoko sfrizirane. Nekoč obišče cesar svojo sestro, francosko kraljico Marijo Antoinetto v Parizu. Nekaj časa ginjen opazuje njene lase, potem pa pravi: »Toni, silno dobro mi stori ta pogled — tvoja frizura me spominja na turn sv. Štefana!«

Iz šole. Oče: »To leto si bil zopet strašno len v šoli. Kako pa hočeš postati zdravnik ter si sam kruh služiti?« — Sin: »Jaz bom zdravnik za posebne bolezni (specialist). Znati mi bo treba polovico manj, kakor navadnemu zdravniku, — računil bom pa še enkrat več!«

Naglica. Kuharica: »Take naglice pa še ne pomnim! Predvčerašnjim sem ga spoznala, včeraj sva se zaročila in danes mi je že — sto kron dolžan!«

Bavarec in Berlinec. Berlinec: »Pri nas so enemu Vašemu rojaku, ki je imel s pivom zalito srce, — tisto vun vzeli, operirali in kajon še sedaj živi!« — Bavarec: »To še ni nič! Pri nas so pa enemu Vašemu rojaku užesa bolj

nazaj prišli, da laglje bolj na široko gofijo odpira, in ta kajon se živila

V gostilni. Tujec: »Gospod oštr, vi ste mi v račun djali tudi pušelj sena! Kako je to?« — Oštr: »Sinoči, ko je krava mukala, ste rekli, da vas to vznemirja. Zato sem ji dal pušelj mrve, da je bila tiho!«

Primereno berilo. A.: »Kaj pa počneš zdaj, ko so tako dolge noči?« — B.: »Berem Tisoč in ena noč!«

Pred sodnikom. »Ali imate premakljivo ali nepremakljivo premoženje?« — Zaslisanec: »Zdaj nepremakljivo!« — Sodnik: »Kaj pa imate tacega?« — Zaslisanec: »Potrto kočijo!«

Iz sodnije. Sodnik: »Toženec vas je torej udaril s stolom po ustih in vam štiri prednje zobe izbil. Zanimivo je pri tem vedeti, če ste vi kake bolečine čutili!«

Hud lažnjivec. A.: »Si že slišal, kaj je gospod logar včeraj pravil?« — B.: »Pojdi no, če ja kaj pripoveduje, da je bilo, se še tega ne sme verjeti, kar ni bilo!«

Tu hrabrih šest pritlikovcev stmi,
Kje neki sedmi njih tiči?

CLIMAX motorinapetrolej

Najcenejši obrat.

Bachrich & Co.

tovarna za motorje

Dunaj XIX,6

Heiligenstädterstr. 63.

Ljubno, dne 30. majnika 1910.

Gospod

Franc Stupica, veletržec
v Ljubljani.

Podpisani posestniki kupili smo pri Vas 3 vrata (gepelne), 1 mlatilnico in 1 slamo-reznico.

Postavili smo si stroje sami in Vam moramo danes sporočiti, da delujejo isti dosedaj izborni in v našo popolno zadovoljnost, tako se Vam tem potom prav lepo zahvaljujemo za točno in dobro postrežbo.

Ob enem priporočamo vsakemu kmetovalcu, da si nabavi tako jednostavno vrtilo, ki mu je v najtežjih kmetijskih delih kakor mlatev, rezanje, i. t. d. najboljša in najcenejša pomoč.

S spoštovanjem

Kokalj Ignacij, Gvenkei Anton, Praprotnik Jožef.

Epileptični, kakor trpeči na krču in nervoznosti dobe brošure zastonj in franko od Schwanenapotheke, Frankfurt ob Meni.

Trgovce s prašiči in gospodarske posestnike opozarjamo na oglas dr. Zellner-jevo krmo za prašiče, ki je redilnejša kakor koruza. Več v oglasu.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Brno, 15. junija: 42, 2, 21, 53, 75.

Trst, 18. junija: 55, 44, 53, 26, 74.

Linc, 18. junija: 27, 43, 46, 1, 42.

Tržne cene

za 100 kg. Ljubljana

V Ljubljani, dne 21. junija 1910.

Deželni pridelki:	Cena		Živina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	23	50	živa vaga:		
Rž	16	00	Goveda pitana	80	—
Ajda	15	—	Teleta težka	110	—
Ječmen	14	50	Teleta mala	102	—
Oves	15	—	Prašiči	124	—
Proso belo	19	50	Koštunji	100	—
Proso rumeno	15	20			
Koruza stara	14	—	Kuretnina in drugo:		
Koruza nova	24	—	Maslo kuhano	240	—
Leča	—	—	od K 200 — do	—	—
Grah	42	—	Maslo surovo od	200	—
Laneno seme	20	—	K 200 — do	—	—
Gratiča	—	—	Slanina sveža	70	—
Domna detelja	136	—	(špeh)	—	—
Gorenjska repa	29	—	Slanina prekajena	180	—
Fizol Ribničar	34	—	Lej	9	—
Fizol Prepelčar	29	—	Jajca 100 kom	6	—
Fizol Mandoln	29	—	Pilanci	1	10
Čebula	16	50	Golobi	65	—
Krompir	5	—	Raca	3	50
Zelje sveže	—	—	Gos	6	—
Zelje kisto brez	—	—			
soda	—	—	Kolonijalno blago		
Repa sveža	—	—	na debelo		
Repa kisto brez	—	—	Riz Rangon od	31	—
soda	—	—	K 25 — do	—	—
Brinje	30	—	Kava Santos od	216	—
Kumna	66	—	K 104 — do	80	75
Oreh	52	—	Sladkor	27	60
Gobe suhe	—	—	Petrolej	—	—
Ježice	—	—			
Zelod	—	—			
Smrekovi storži	—	—			
Seno	4	50			
Slama	8	50			
Stelja	3	—			

Dve posestvi naprodaj v Kozarjah

Na enem se lahko redi pet glav živine in na drugem sedem glav živine. Več se izve v Kozarjah št. 10, trideset ure od Ljubljane. 1550 4—1

Malo lepo posestvo

p. d. pri Habnarč v Komarivasi tik cerkve, pripravno za kako obrt, lep sadni vrt, zemljišča za 2 kravi in nekaj prešičev, se lahko proda z ugodno plačvijo. Več pove Alois Stangi, kovač in posestnik v Komarivasi pri Celovcu. 1802

ANT. RADIĆ

Največja dalmatinska zaloga zlatnine

SPLJET

Ilustrov. cenike pošilja zastonj.

Saliko-Altenburg
Technicum Altenburg
Ravn.: Prof. A. Novak.
Stroje: elektr., papirna, avtomob., pilovna in vodna toba, 5 laborat. 1870-1
Prof. zast.

Naročajte „Domoljuba“

Le pri nas dobite pristno blago
Zelo ugoden nakup

40 metr. ostankov

cefrna, volne, flanel in druge perlin, blaga, krasne, dolge 1—8 m, izbrane pošilja po pov. zelju franko za 18 K dobro znana razp. 1518 Siljalnica 15 1

V. J. Havliček a bratr.
Poděbrad (Češko).

Vzorci teh os ankov se ne pošiljajo. Vzorci modnega blaga in manufakture z najnižjimi cenami razpošiljamo franko.

Epilepsija, izborni učinki z Krči, Epileptic n om Nervoznost, Cena 7 K. Zabeleži se zdravn. razpravo št. 33 brezplačno od glavne založbe „Apotheke zur Austria“ unaj IX, ali pa naravnost iz tovarne: Priv. Schwanenapotheke, Frankfurt am Main.

4 tedne na poskušanje in na ogled razpošiljam svoja kolesa znan. „Vilma“ Dela koles in popravila po ceni. Zložni plačlini pogoj. Fratec Dutek, to. koles, Opatovo ob dr. ter št. 775. Češko. Ceniki zastonj.

Jožef in Ana Trček iz Smrečja št. 11. fara Sent Jošt pri Vrhniki prodasta iz proste roke, radi starosti in zapuščeniosti svoje posestvo ki imajo eno lepe njive, travnike in gozd: pohistvo dobro. — Cena po dogovoru. 1789

Prisino francosko semensko ajdo ponudi po najnižji dnevni ceni. Villem Steinhert, Ljubljana. 1729

Posestvo obsegajoče 24 oralov zemljišča (40 mernikov poseve, vse obsejano) 10 oralov gozda, se z vsemi gospodarskimi poslopji se proda iz proste roke. Keč se lahko 10 glav živine. Cena 13.000 K. Več se izve pri Ivanu Skufca, Draga, pošta Višnjagora. 1583 3—1

Za slabokrvne in prebolele je zdravniško priporočano črno dalmatinsko vino „Ruč“ najboljšo sredstvo 4 steklenice (5 kilogramov) franko K 4.—. BR. NOVAKOVIĆ, Ljubljana. 1431 14—1

Kamnoseške učence sprejme takoj tvrdka Feliks Toman, mestni kamnoseški mojster, Ljubljana, Reslova cesta 30.

V Ameriko z novimi

parniki - velikanl, katerih vsaki obsega 20—25.000 ton, torej se enkrat večje kakor druge ladje. Pojasnila daje: 1703

FR. SEUNIG Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 28.

Elektromotore in diname

priznana trpežen izdelak, poraba toka in moči majhna dobavlja
1336 10-1

Brigittenau-ska elektrotehnična tovarna
Dunaj XX., Wintergasse št. 15. Telefon 14594.
Izvršitev kompletnih električnih naprav, dveletno jamstvo, nizke cene, zelo ugodni plačilni pogoji.

1761 Častna izjava. 1-1

Podpisana Antonija Tavčar, prodajalka mleka v Ljubljani, Kongresni trg št. 15 sem obdolžila g. Marijo Gliha, kuharico pri gosposdu Brusu, da je pisala neko žaljivo anonimno pismo, dalje da dela rada zdrahe, in še nekega družega nenravnega dejanja. Izjavljam s tem, da so te moje dolžitve popolnoma neosnovane in nevzdržljive, da nimam povoda kaj takega o Mariji Glihi govoriti. Obžalujem, da sem se v jezi in razburjenosti spozabila tako daleč, da sem kaj takega govorila, ter jemljem na znanje, da mi je g. Marija Gliha vse te žalitve odpustila proti temu, da sem dala to častno izjavo, plačala stroške njenega zastopnika in v dobre namene plačala 50 K.

Enako jemljem tudi jaz Terezija Peršina na znanje, da mi je g. Marija Gliha na mojo prošnjo odpustila žalitev, ki sem ji jo storila.

Ljubljana, dne 14. junija 1910.

Antonija Tavčar. Terezija Peršina.

All ste že dobili fonograf zastonj?

Da povsod vpeljem svoje izborne najnovejše valjarje, imenovane »Goldhart«, sem se odločil, da razdelim 2500 fonografov. Zahtevajte prospekt, obenem vpošljite 10 vinarско znamko in lahko prejmete pojasnilo, kako lahko dobite zastonj in colnine prosto krasen koncertni fonograf. Fonografski uvoz G. Löwin, Dunaj VI/2.

Tempendorferstrasse 111.

Plašč, naočnike, pajčolan. klobuk

bode vzela s seboj vsaka razumna dama, ki se pelje z avtomobilom, zraven pa tudi še zelo važno malenkost: skatljico pristnih sodenskih mineralnih pastilj. V zraku, ki je ves zaprt in v močnem vetru so majhne sodenske pastilje neprecenljive pomagalki pri prehlajenju in pri nagajivosti sleza v vratu. Skatlica stane K 1'25 in se dobi povsod. Generalni zastop za Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, IV/1, Grosse Neugasse 17.

13

Iz proste roke prodam POSESTVO

enonadstr. hiša z vsem gospodar. poslopjem, tik farne cerkve St. Rupert, pripravna za vsako obrt ali prodajalno. Stanovanje v 1. nadstropju nese 300 K. Vse leži prosto. Cena 12.000 K. Kupci naj se zgledajo pri meni. Ivan Škufca, Draža 10; pošta Višnjagora. 1794

Majhno posestvo je na prodaj, obstoječe iz hiše s kletjo, dobro zaraščene gozda in njiv, skupaj 9 oralov, 11 mernikov posesti, ob drž. cesti med Lukovico in Krašnju. Več se polzve pri M. Lešnjak, Devica Marija v Polju št. 23 pri Ljubljani. 1643

Proda se posestvo z živo in mrtvo fan-toro ali brez nje. Obsega polja 139843 ha, travnikov 39240 ha, vrta 993 ha, pašnika 76 ha, gozda 169581 ha; vsega skupno 358862 ha. Poslopje je vse zidano, hlevi obokani, dva skednja; redi se lahko 16 do 20 glav živine. Voda je na dvorišču in v hlevu. Več pove Tomaž Plešivčnik v Pilberku na Koroškem. 1625

Vsak želi dobro kupčijo.

Ista se napravi sedaj, ako se kupi hišo z dobro vpeljano trgovino. Ta hiša je na prodaj v Kranju, glavni trg, v kateri je že desetletja trgovina, zadnjih 10 let s konfekcijo in krojaštvom. Hiša je v najboljšem stanu, z vodovodom in električno lučjo. Dalje so še 3 hiše v Kranju pod ugodnimi pogoji in primerni ceni naprodaj. Vse 3 so pripravne za vpo-kojence. Dve imata čedne vrtove. — Naprodaj sta tudi ena kmetija v Otočah in ena dobro vpeljana strojarna na Visokem pri Kranju. Pri strojarni so 3 gozdi in 30 mernikov posesti, ter ostane pri strojarni vsa priprava in orodje, potrebno k obrtu. Proda se skupno ali pa tudi (hiša) strojarna zase. — V Otočah je kmetija s 45 mernikov posesti okrog 6 oralov košnje, gozdom in planino. K hiši spada delež mostu, s kojim doneskom se obrestuje 8000 K na leto. Hiša je krita s cementno opeko, voda studenčnica pri hiši, sploh je vse v najboljšem stanu. Proda se skupno ali pa le nekaj k hiši.

Več o tem v posredovalnici L. Rebolj se izve v Kranju, Glavni trg št. 189.

Ženitna ponudba.

Varčna gospodinja in dobra kuharica z doto par tisoč kron se v svrhu

možितve

želi seznaniti s kumim dobrosrčnim, 35 do 50 let starim posestnikom, obrtnikom ali uslužbencem s stalno službo. Vdovci z enim ali dvema otrokoma niso izključeni.

Le resne ponudbe naj se z natančnim naslovom in ako mogoče s sliko pošljejo do konca t. m. v zaprtem pismu na naslov: „Zvestoba“ na upravništvo „Domoljuba“ v Ljubljani. 1770 1-1

NAJBOLJSI ČESKI IZVOR!

Geneno posteljino perje!

1 kg sivega skubljenega, do-brega perja K; 1 kg boljšega K 2'40; polbelega K 3'50, be-lega 4 K; belega skubljenega K 5'10; 1 kg izredno finega, snežnobelega, skubljenega 6'40 in 7 K; 1 kg sivega puha 8 K in 7 K; 1 kg belega puha 10 K; najfinejši prani puh 13 K. — Pri odjemu 5 kg se pošlje franko 180-50-1

Dovršene postelje zelo napolnjene, iz zelo gostega jakotpreznega rdečega, modrega belega ali rumenega nanking-bлага. 1 pernica, 1-0 cm dolga, 11 cm široka z blazinama, vsaka 50 cm dolga in 5 cm široka napolnjena z jako lepim, mehkim perjem 1 K; z izredno finim polpuhom 30 K; z najfinejšim sivim puhom 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K; blazine 8, 10-50 in 4. — Za neprim. denar nazaj. Zamenjava dopustna. Po povz. od 13 K višje franko.

S. BENISCH v Dešenici št. 71, Cechy.
Ceniki zastonj in franko.

Dr. EMIL STARE naznanja, da je

otvoril svojo odvetniško pisarno

v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.

1766

(1-1)

Telefon 237.

Telefon 237.

Betonsko podjetje.

Tvornica umetnega kamena in marmorja

Zajec & Horn

Ljubljana, Dunajska c. 73.

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča kamnoseška dela, kot: stopnice, klepane in brušene, postamente, balustrade, ornamente za fašade, vrtno ograjo, bangerje, krasne nagrobne spomenike in okvirje, korita in zlobove, cevi za kanale (6—100 cm premera), okvirje za stene v vodnjakih (Sternathov sistem) i. t. d. 1754

Prevzema kanalizacije in fundamenteranje strojev.

Gospode duhovnike in stavbenike opozarjamo na Carralxthov umetni marmor za obhajilne mize, oltarje, votivne table, obkladanje sten v cerkvah in vestibulih — lepota brez primere pri nizki ceni.

Xyloolith je eden najboljših tlakov za cerkve in zakristije, za hodnike in kuhinje, delavnice in pisarne: tiha hoja, topel, higijeničen, brez špranj, nezgorljiv, se lahko snaži; v poljubnih barvah, preprosto ali prav elegantno izvršen. — Tlakovanje cerkev in vež s cementno-mozaičnimi in hidravličnimi ploščami v raznih ličnih vzorcih. — Terrazzo tlakoviti Mesto drugih glaziranih plošč za obkladanje sten pri vodovodu, v kuhinji, v kopalnici, kakor tudi za fašade pri hišah priporočamo izredno lepo in ceno nadomestilo v ocilitu, ki je trd kot marmor, v raznih barvah.

Projekiranje in izvrševanje železobetonskih stavb: stropov, mostov, rezervarjev in celih poslopij po inženirju-strokovnjaku, ki daje na željo tudi strokovna mnenja. V zalogi cement na debelo in drobno ter „izolirna masa“ zoper vlažnost zidov, na koje opozarjamo.

Neprekosljive ameriške kosilne stroje

„Deering“

1604 1-1

najnovije in
lahke konstruk-
cije po zmerni
ceni
priporoča
znana veletrgo-
vina z

železnino, motorji in poljedelski stroji

Fr. Stupica

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1.

Poltniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetetza
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28,
Hankovstru Pojasnila dajo se brezplačno.

Revmatizem, protin, neuralgija in ozeblina

povzročijo mnogokrat nestrpne bolečine. Za njihovo hitro pomiritev in ozdravljenje, za splahnitev oteklin in zopetno pridobitev pre-
gibnosti členkov in odstranitev utripanja
učinkuje presenetljivo, zanesljivo

CONTRHEUMAN

Besedni znak za mentholo-
saliciliziran kostanjev
izvleček.

za vribavanje, masažo ali obkladke. 1 pu-
šica 1 krono.

Pri napreji vpošiljavi K 130 se pošlje 1 pušica franko

Izdela valnica in glavna zaloga v

lekarni **B. FRAGNER-ja**
c. kr. dvornega dobavitelja, PRAGA III., št. 203.

Pozor na ime izdelka in izdelovalca!

ZALOGE V LEKARNAH. 2961

304 — Ustanovljeno 1832. — 52 1

Priznane najboljše oljnate barve

zmlete s stroji najnovije sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobrati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann, Ljubljana

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in plesarskih predmetov.
Ilustr. ceniki se dobe brezplačno.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:

Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepča živce, zboljša kri in je re-
konvalescentom in malo-
krvnim zelo priporočeno od
zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških priporočil.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

NAROCITE

takoj belo platno Jele-
novu m 32 v. Stejersko
38, Slovensko 42, Savin-
sko 46, Vojaško 48, Do-
mestik 50, Planinsko 58,
Gorsko 62, Kmetško 64,
Japonsko 66, Cirilovo 70
Prešernovo 80 v. Vzorci
zastonj, naročila čez K
20 franko. Slov. veletrgo-
vina R. Stermecki v Celju.

Puške!

Lancaster . od K 28-
Flaubertpuške . . . 8-50
Pištole . . . 2-
Samokresl . . . 5-
Poprave ceno. Ilustri-
rani cenik franko. 870
F. Dušek, Opočno 123, Češko.

LASE

od žensk strižene in
zmešane plačam samo
jaz najdražje, ker jih ra-
bim za lastni izdelek.

M. Podkrajšek

627 Irizer 10-1

Ljubljana, Sv. Petra c. 32

v Levčevi hiši.

Proizvajanje spirituoz

kot prosta obrt, kakor tudi

izdelovanje brezalkoholnih osvežujočih pijač

jako donosno in sposobno za razširjenje
lahko vpelje v vsakem kraju renomirana
tovarnica. S proizvodnjem in razpečevanjem
se lahko prične **takoj**. Jamči se za izdelke
prve vrste in brezhibno proizvodnjo vseh
pijač tudi specialitet brez konkurence. Izurjen
strokovnjak se pošlje v svrhu informacij in
za proizvodnjo brezplačno. Ozira se samo
na resne ponudbe. Ponudbe pod šifro: „Spi-
rituoson 83857“ na anončno ekspedi-
cijo **M. Dukes Nachf., Dunaj I/L.** 1466

V Ameriko
in Kanado

zlozna, cesa
in varna

vožnja s
2927/07 **Cunard Line**

Bližnji odhod iz domače luke

Trsta: Pannonia 21./6., Ultonia 5./7., Carpathia
26./7. 1910.

Iz Liverpoola: Lusitania (najboljši največji in naj-
lepsi parnik sveta), 18./6., 9./7., 6./8., 27./8., 17./9.,
8./10., 5./11., 17./12. Mauretania 2./7., 31./7., 21./8.,
10./9., 1./10., 29./10., 19./11., 10./12. 1910.

Pojasnili in vožne karte pri **Andrej Odlasek**, Ljub-
ljana, Slomšk. ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusov. Cena
vožnji Trst-New-York III. razred K 180- za odraslo
osebo vstevši davek in K 100- za otroka pod deset
let vstevši davek.

Brázay Francovo žganje

lajša bolečine pri revmatizmu, protinu, glavobolu (mi-
greni), ischiji, trganju v udih, utrdi meso in mišice,
ojači živce in krepi kožo, odstrani izpadanje las in
vsako tvoritev luskin. Dobi se povsod v zelenih
varstveno zavarovanih steklenicah po K 2- in 1'20.
Zahtevajte izrecno „Brázay Francovo žganje“
in odvrnite vsa ponarejanja!

306

Lekarnarja A. THIERRY-JA BALZAM

(Postavno zavarovano)

Edino pristen je z varstveno znamko REDOVNICA.

Učinkuje pri želodčnih težkočah, napenjanju, zasliženju, motenju
prebave, kašlju, pljučnih boleznih, prsnih boleznih, hripavosti itd.
Čisti zunanje rane, olajkuje bolečine. 12 malih ali 6 dvojnih ste-
klenic ali 1 velika posebna steklenica 5 kron.

**Lekarnarja A. Thierry-ja edino pristno
CENTIFOLIJSKO MAZILO**

zanesljivo učinkuje pri prišilih, ranah, ranitvah, vnetju še tako
starem vseh vrst. 2 lončka K 3 60. Naročila naj se nastavljajo na
lekarno pri angelju

A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Dobi se skoro v vseh lekarnah.

Edino pristen balzam
iz lekarne pri angelju
A. Thierry v Pregradi
pri Rogaški Slatini.